

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

[Redacted]

**Directie Bestuurlijke en
Juridische Zaken**

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

T 070- [Redacted]
F 070- [Redacted]
[Redacted]@minfin.nl

Datum 31 oktober 2011
Betreft Wob -verzoek

Ons kenmerk
BJZ/2011/486 U

Uw brief (kenmerk)
2 september 2011

Bijlagen

Geachte heer [Redacted]

Hierbij beslis ik op uw verzoek van 2 september 2011, waarin u mij met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (verder: Wob) vraagt om alle bij of onder mij en onder mijn verantwoordelijkheid berustende documenten over de besluitvorming over de toelating van Griekenland tot de EMU.

In het bijgevoegde overzicht treft u alle documenten over het onderwerp van uw verzoek aan waarover ik beschik. Ik maak die documenten hierbij openbaar, met uitzondering van het hierna volgende.

Uit de laatste kolom van het overzicht blijkt welke documenten al openbaar zijn. Op documenten die openbaar zijn, is de Wob niet van toepassing. Ik ga er vanuit dat u al bekend bent met die documenten en dat u daarom ook geen prijs stelt op verstrekking daarvan.

Waar in de op één na laatste kolom "vertrouwelijk" is aangekruist, betreft het in enkele gevallen documenten die niet door mij zijn opgesteld maar die afkomstig zijn van Europese instellingen. Die documenten vallen dus ook niet onder mijn verantwoordelijkheid. Verder gaat het in twee gevallen om conceptteksten. Voor zover concepten afwijken van de eindtekst, bevatten ze persoonlijke beleidsopvattingen, die zijn geuit in het kader van intern beraad. Met een beroep op artikel 11 van de Wob maak ik persoonlijke beleidsopvattingen niet openbaar. Waar ik tevens over de eindtekst beschik, is die wel bijgevoegd.

De namen en bereikbaarheidsgegevens van mijn ambtenaren heb ik weggelakt ter bescherming van hun persoonlijke levenssfeer. Ik beroep me daarbij op artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob. Wel maak ik waar mogelijk de functie van de desbetreffende ambtenaren openbaar.

Concluderend wijs ik uw Wob-verzoek toe, met uitzondering van die documenten en namen waarop de hiervoor omschreven wettelijke weigeringsgronden van toepassing zijn.

**Directie Bestuurlijke en
Juridische Zaken**

Ons kenmerk
BJZ/2011/486 U

Deze brief is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Op grond van die wet kunt u tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de minister van Financiën, ter attentie van de directie Bestuurlijke en Juridische Zaken, Postbus 20201, 2500 EE Den Haag. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en dient ten minste het volgende te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar zich richt;
- d. een opgave van de redenen waarom u zich met het besluit niet kunt verenigen.

DE MINISTER VAN FINANCIËN,

Namens deze,

mr.dr. G.A.C.M. van Ballegooij,
de plv. Directeur Bestuurlijke en Juridische Zaken

Datum	Titel	Vertrouwelijk	Openbaar
1998	Proposal for Council Regulation amending regulation (EC) No 974/98 on the introduction of the euro		x
1998	Council regulation (EC) No 2866/98 of 31 december 1998 on the conversion rates between the euro and the currencies of the Member States adopting the euro		x
12-1-2000	Concept Convergentieprogramma Griekenland	x	
13-1-2000	Agendapunt: Revaluatie drachme (Grieks convergentieprogramma)		
14-1-2000	Revaluatie drachme - speaking notes		
17-1-2000	faxbericht revaluatie griekse drachme		
18-1-2000	Brief aan TK: revaluatie Griekse drachme		x
24-1-2000	EFC agendapunt: geactualiseerd convergentieprogramma 1999 Griekenland		
9-3-2000	brief: Mogelijke revaluatie griekse drachme		
13-3-2000	t.b.v. Ecofin Raad		
29-3-2000	Toetreding van Griekenland tot derde fase van de EMU		
19-4-2000	Griekenland (wisselkoers/interim-periode) t.b.v. lunch zalm-Wellink		
2-5-2000	EFC agendapunt: Toetreding Griekenland		
3-5-2000	Proposal for a council decision in accordance with article 122(2) of the treaty for the adoption by Greece of the single currency on 1.1.2001		x
4-5-2000	Verslag EFC, 2 mei 2000		
4-5-2000	Notitie: aanbiedingsbrief TK en DG-leden convergentieverslag 2000 ECB en Commissie		
8-5-2000	Concept notitie toetreding Griekenland	x	
8-5-2000	Toetreding Griekenland		
9-5-2000	Aanbiedingsbrief TK: Convergentieverslag 2000 van ECB en Commissie		x
9-5-2000	brief leden DG-overleg: Convergentieverslag 2000 van ECB en Commissie		
9-5-2000	Report from the commission: convergence report 2000.		x
9-5-2000	ECB Convergentieverslag 2000		x
11-5-2000	Opheffing derogatie Griekenland		
11-5-2000	Voortel voor een beschikking van de Raad overeenkomstig artikel 122, lid 2, van het Verdrag betreffende de aanneming van een munt door Griekenland op 1 januari 2001		x
23-5-2000	Conclusies van de Coördinatie Commissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen		
24-5-2000	EFC: Draft - Council (ecofin) opinion on Greece addressed to the European Council	x	
26-5-2000	Concept verslag EFC van 26 mei 2000	x	
29-5-2000	Aanbiedingsbrief convergentieverslagen Griekenland en Zweden. Nederlandse standpunt inzake opheffing derogatie op de euro voor Griekenland		x
29-5-2000	Convergentieverslagen Griekenland en Zweden. Nederlands standpunt inzake opheffing derogatie op de euro voor Griekenland.		x
30-5-2000	Memorandum Ecofin 5 juni 2000/briefing op de Trésor		
30-5-2000	Commission proposes amendments to existing euro regulations to include Greece		
31-5-2000	Conceptverslag van een AO over Ecofin en globale richtsnoeren economisch beleid EU		x
31-5-2000	Faxbericht Briefing Ecofin Raad Duitsland		
31-5-2000	Commission communication to the EP, the Council and the ECB on secondary legislation relating to the euro and Greece, accompanied by:		x
4-6-2000	Geannoteerde agenda Euro-11		
5-6-2000	EMU toetreding Griekenland		
5-6-2000	Convergentieverslagen Griekenland en Zweden. Nederlands standpunt inzake opheffing derogatie op de euro voor Griekenland.		x
13-6-2000	Discussion, in accordance with art. 122 §2 of the Treaty, on the proposed abrogation of Greece from the third stage of EMU	x	

13-6-2000	Adoption, in accordance with art. 122 § 2 of the Treaty, of the Council decision for the adoption by Greece of the single currency on 1/1/2001	x	
13-6-2000	Council Regulation amending regulation (EC) No 2866/98 on the conversion rates between the euro and the currencies of the Member States adopting the euro		x
13-6-2000	the introduction of the euro and on the regulation amending Council regulation (EC) 974/98 on the introduction of the euro		x
13-6-2000	Council Decision in accordance with Article 122(2) of the Treaty on the adoption by Greece of the single currency on 1 January 2001		x
14-6-2000	Coördinatie Commissie voor de Europese Integratie- en Associatieproblemen		
19-6-2000	Ecofin agendapunt: EMU toetreding Griekenland		

consumptieve vraag. Ondanks de groei van de afgelopen jaren is de werkloosheid met 9,4 procent van de beroepsbevolking nog steeds hoog te noemen.

Monetair beleid

Grootste struikelblok voor toetreding tot de EMU is het inflatiecriterium. De inflatie lag na devaluatie van de drachme en toetreding tot het ERM in maart 1998 ruim boven de 4%.

De Griekse autoriteiten richten een groot deel van hun beleidsinspanningen op het verlagen van de inflatie. Hoewel de inflatie reeds aanzienlijk is afgenomen is de doelstelling van de Griekse regering, een inflatie van 2% over 1999, vermoedelijk niet bereikt. Een van de maatregelen om de inflatie te verlagen en toetreding tot de EMU mogelijk te maken is de verlaging van de indirecte belastingen op onder andere benzine en energie. Deze belastingverlagingen hebben echter slechts een tijdelijk dempend effect op de inflatie. Volgens IMF ramingen loopt de inflatie in 2001 weer op tot 2,8%. Bovendien heeft een verlaging van de belastingen een negatief effect op het primaire begrotingsoverschot. De maatregel heeft een stimulerend effect op de consumptie, hetgeen een prijsopdrijvend effect kan hebben.

Aangezien het monetair beleid in de aanloop naar de EMU weinig effectief is (de rente zal convergeren naar EMU niveau) zijn mede gezien de huidige stand van de conjunctuur (op dit moment is er nauwelijks een output gap) een stringenter begrotingsbeleid, versterkte voortzetting van structurele hervormingen en een voortzetting van de gematigde loonontwikkeling van essentieel belang voor de beteugeling van de inflatie. De Griekse korte rente ligt ca 700 basispunten boven het euro-niveau, zodat convergentie een aanzienlijke monetaire verruiming zal bewerkstelligen hetgeen de inflatie kan opdrijven.

Indien Griekenland op 8 maart 2000 een aanvraag voor EMU-deelname indient, betekent dit dat het inflatie-criterium getoetst wordt over de periode maart '99 t/m februari 2000. Op basis van de Autumn Forecast 1999 van de commissie zou de referentiewaarde over 1999 er als volgt uitzien:

	<i>Gemiddelde inflatie (HCPI)</i>		<i>referentiewaarde (gemiddeld + 1,5% punt)</i>	
	<i>3 best euro-11</i>	<i>euro-11</i>	<i>3 best euro-11</i>	<i>euro-11</i>
<i>nov 1999</i>	0,57	1,2	2,07	2,7

Budgettair beleid

De Ecofin Raad heeft op 29 november 1999 de beschikking omtrent het bestaan van een buitensporig tekort in Griekenland ingetrokken. Het begrotingstekort werd van een oorspronkelijk tekort van 13,8% BBP in 1993 en 4,0% in 1997 teruggebracht tot 1,5% BBP in 1999, wat ruim onder de doelstellingen van 2,1% uit het convergentieprogramma van 1998

ligt. Dit is met name het gevolg van lagere interestbetalingen als gevolg van de convergerende rente. De doelstelling voor 2002 bedraagt zelfs een overschot op de begroting van 0,2% BBP.

Hoewel Griekenland ten aanzien van haar overheidsfinanciën beter presteert dan het Stabiliteitspact van Griekenland vereist achten wij toch ambitieuzere tekort doelstellingen wenselijk. Dit vanwege de nog steeds hoge staatsschuldquote (104,2% BBP in 1999), de ongedekte pensioenverplichtingen (de hoogste van de OESO-landen) en de hoge schuld van de staatsbedrijven. Tevens zijn ambitieuze tekortdoelstellingen noodzakelijk om, met het oog op de conjunctuur, (een deel van) de inflatoire druk weg te nemen.

Structureel beleid

Hoewel de afgelopen jaren als gevolg van structurele hervormingen op veel terreinen vooruitgang is geboekt dient er nog veel werk verricht te worden. De Ecofin heeft Griekenland in 1998 opgeroepen de structurele maatregelen die het had toegezegd te zullen nemen bij toetreding tot het ERM in maart 1998 krachtig te implementeren.

De genomen of geplande maatregelen zijn met gericht op het beter functioneren van de goederen-, diensten-, kapitaal- en arbeidsmarkt. Met uitzondering van de arbeidsmarkt is privatisering het belangrijkste instrument om de efficiency op de markten te vergroten. Het programma bevat een lijst met 23 ondernemingen welke geprivatiseerd zijn of worden geprivatiseerd in de komende twee jaar. Op enkele belangrijke terreinen zoals de hervorming en privatisering van de elektriciteit- en gassector denken de Grieken echter de uiterlijke termijnen nodig te hebben om de hervormingen te realiseren.

De maatregelen om de flexibiliteit op de arbeidsmarkt te vergroten zijn van kracht geworden in september 1998 zoals aangekondigd in het vorige convergentieprogramma. Ook het aangenomen belasting- en uitkeringenplan bevat een werkgelegenheid stimuleringsmaatregel voor ondernemingen, namelijk door de bijdragen voor de sociale zekerheid te halveren voor nieuw aangenomen werknemers. Aandacht vraagt echter nog de lange termijn houdbaarheid van het pensioen- en sociale zekerheid systeem.

14-01-2000

Speaking notes

I agree with the Greek proposal to reevaluate the Drachme. I understand the need to minimise inflationary pressure. I would like to stress the need to use budgetary and structural policy because a revaluation can not be the only answer to these pressures.

As far as the communiqué is concerned, I would like to suggest a text, in which we acknowledge the commitment by the Greek government to take strong budgetary and structural measures to minimise inflation. I do not think this will give rise to any problems because the Greek government already agreed on implementing such measures in its convergence program.

I have the following suggestion:

[The ministers of the euro-area Member States, the ECB and the ministers and central bank governors of the non-euro area Member States participating in ERM-II noted in particular] that the Greek government will take all measures as set out in the Greek Convergence Program 1999, notably on the targets set for the government deficit and the planned structural reforms. The ministers and governors noted that the Greek government is expected to focus economic policy on improving competitiveness by strengthening stability and intensifying structural reform.

Toelichting Structurele Hervormingen

Griekenland heeft zich gecommitteerd aan een pakket van structurele hervormingen:

1. Telecommunicatie: Liberalisering van het vaste op 1 januari 2001 (afloop van derogatie EU directief (96/9))
2. Energie: Liberalisering van de energie markt in februari 2001. Voorbereiding van de noodzakelijke reguleringsmaatregelen en de ontwikkeling van de toekomstige marktstructuur
3. Privatiseringsprogramma van 26 overheidsbedrijven.(zie bijlage)
4. Arbeidsmarkt: In het convergentieprogramma van 1998 zijn een aantal maatregelen aangekondigd ter flexibilisering van de arbeidsmarkt. Deze zijn van kracht geworden in september 1998, o.a.: introductie van deeltijdwerk in de publieke sector, decentralisatie van loononderhandelingen en de legalisering van particuliere uitzendbureaus. Het belastingpakket van september 1999 halveert de sociale zekerheidspremie voor nieuw aangenomen werknemers.
5. Sociale Zekerheid: Lange termijn houdbaarheid is onvoldoende. Staat op de agenda voor de volgende kabinetsperiode. Griekenland heeft hoge ongedekte pensioenverplichtingen

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

FAXBERICHT

DEN HAAG: 17/01/00

AFKOMSTIG VAN:

TELEFOON:

FAX:

BESTEMD VOOR: 1.) J.I.E., BuZa
2.) (AZ)

FAX: 1.)
2.)

AANTAL BLADEN (inclusief dit blad): 6

OPMERKINGEN:

Hierbij een toelichting met betrekking tot de Revaluatie van de Griekse Drachma van afgelopen weekend, 16 januari 2000 ten behoeve van het bezoek van de Minister President aan Griekenland, dinsdag 18 januari 2000.

Met vriendelijke groet,

Datum : 17-01-00
Onderwerp : Revaluatie drachme

Revaluatie Griekse Drachme

Afgelopen vrijdag heeft de Griekse regering de wens kenbaar gemaakt de Griekse drachme met 3,5% te willen revalueren ten opzichte van de Euro. Aangezien Griekenland deelneemt aan het ERM-II systeem is hiervoor de toestemming vereist van de ministers van de eurolanden, de ECB, de ministers en centrale bank presidenten van de overige EU-landen, die deelnemen aan ERM-II.

Reden van de revaluatie is de bezorgdheid over een stijgende inflatie die veroorzaakt kan worden door het monetair verruimende effect als gevolg van de eventuele toetreding van Griekenland tot de EMU op 1 januari 2001. EMU deelname zal leiden tot een voortgaande convergentie van de Griekse korte en lange rente naar het EMU-niveau en een depreciatie van de drachme ten opzichte van de euro. Deze depreciatie is noodzakelijk om de drachme tegen de huidige spilkoers de EMU in te loodsen. Ook na de revaluatie van 3,5% zal de drachme nog moeten depreciëren met ongeveer 3% ten opzichte van de marktkoers van afgelopen vrijdag.

Afgelopen zaterdag is in een speciale vergadering van het Economisch Financieel Comité besloten om het verzoek van Griekenland om de waarde van de drachme ten opzicht van de Euro op te waarden te honoreren. De spilkoers bedroeg 353,109 drachme per Euro en wordt nu 340,750.

In het bijgaande communiqué bij deze beslissing wordt gewezen op de noodzaak voor Griekenland om naast de revaluatie door te gaan met het inzetten van het budgettair en structureel beleid om inflatie te bestrijden. Verder wordt duidelijk gemaakt dat de toestemming om de drachme te revalueren los staat van de conclusie van de Commissie en de ECB ten aanzien van het Griekse convergentie programma en mogelijke toetreding van Griekenland tot de EMU.

Tenslotte zijn twee korte notities bijgevoegd waarin respectievelijk de economische situatie en de redenen voor revaluatie en de procedure bij een eventuele toetreding van Griekenland tot de EMU worden toegelicht.

Bijlage: - Toelichting revaluatie Griekse drachme
- Communiqué
- procedure voor toetreding tot de EMU

T.b.v. EFC, d.d. 24 januari 2000

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Auteur: , IMZ 00/ , Q002:

Agendapunt : 6: Geactualiseerd convergentieprogramma 1999 Griekenland

---

Documentatie

- concept cie-aanbeveling voor een Raadsopinie
- Cie-beoordeling
- geactualiseerd convergentieprogramma 2000 Griekenland

Procedure

EFC bespreek update van convergentieprogramma en cie-assessment en zal vervolgens de concept cie-aanbeveling voor een Raadsopinie bespreken ter doorgeleiding aan Ecofin.

Te bereiken doel

Kritische bespreking programma en cie-aanbeveling voor een Raadsopinie

NL inzet

Verwelkom Grieks convergentie programma. Kritische kanttekening bij het budgettaire ambitieniveau van het programma. Budgettaire consolidatie bestaat volledig uit het convergentie-dividend (lagere rente-uitgaven). Grieken maken geen extra budgettaire inspanning meer.

Interventie

- Welcome Greek updated convergence programme: it complies with the Stability and Growth Pact and with recommendations of the Broad Economic Policy Guidelines.
- Agree with commission that budgetary targets are minimal. Better results are advisable because of the inflationary pressure that will result from a convergence of rates to the EMU level. Furthermore the high debt level and the high consumer demand - that results from the position of the Greek economy on the upside of the cycle - make more ambitious budgetary targets advisable.
- Could the Greek delegate clarify how they want to increase participation and immigration to lower the output gap and pressure on the economy. (Griekenland gaat uit van een negatieve output gap terwijl Cie en IMF een positieve output Gap berekenen)

Toelichting

Het Griekse convergentieprogramma beslaat de periode 1999-2002 en is aangenomen door de Griekse regering en overhandigd aan de Commissie op 15 december 1999. De cie-assessment is van 11 januari 2000.

Tabel 1. Kerncijfers

	1998	1999	2000	2001	2002
reële groei BBP (%)	3,7	3,5	3,8	4,1	4,3
saldo lopende rek. (%BBP)	-2,7	-1,3	1,8	-2,0	-2,0
werkloosheid (%beroepsbev.) ¹	9,8	9,4	9,0	8,6	
Inflatie (HICP)	4,5	2,3	2,1	2,1	2,0
begrotingssaldo (%BBP)	-2,5	-1,5	-1,2	-0,2	0,2
schuldquote (%BBP)	105,4	104,2	103,3	99,5	98,0

Bron: Griekse convergentieprogramma 1999-2002 en IMF Staff report

¹ Autumn forecast European Commission

Informatievereisten geactualiseerd convergentieprogramma (CPR-99)

Het CPR-1999 voldoet op hoofdlijnen aan de informatievereisten (MC-opinie, oktober 1998) die in het kader van het Stabiliteits- en Groeipact zijn afgesproken met één belangrijke uitzondering. De Cie merkt terecht op dat het niet voldoet aan de verplichting voor convergentieprogramma's om de monetaire en wisselkoers beleidsaannames, die ten grondslag liggen aan de gemaakte voorspellingen, toe te lichten. Dit vormt een serieuze beperking voor een goede beoordeling van het programma zeker gezien de actuele inflatiedreiging in de Griekse economie. Beoordeling kan dan ook alleen plaatsvinden voor de andere economische beleidsinstrumenten.

Economische situatie en doelstellingen Griekse Regering

De Griekse economie heeft de afgelopen jaren een groei gekend die boven het EU-gemiddelde lag en die verwacht wordt de komende jaren aan te houden. In 1999 groeide de Griekse economie met 3,5% BBP, aantrekkend tot 3,8% BBP in 2000 (schatting convergentieprogramma). De groei wordt voornamelijk gedragen door de investeringen en de consumptieve vraag. Ondanks de groei van de afgelopen jaren is de werkloosheid met 9,4 procent van de beroepsbevolking nog steeds hoog te noemen. Kwetsbaar in de analyse blijven de aannames voor de inflatieontwikkeling. De sterke vraaggedreven economische groei en de monetaire verruiming die ontstaat wanneer de rente en wisselkoers convergeren naar het niveau van de euro-11 landen, zijn hiervoor de belangrijkste factoren. Verder blijven de ontwikkeling van de loonkosten een kwetsbaar punt. In mei 2000 moet opnieuw over tweejarige loonovereenkomsten worden onderhandeld.

Sinds de toetreding van Griekenland in maart 1998 tot het ERM is het Griekse convergentieprogramma gericht op de toetreding tot de EMU vanaf 1 januari 2001. Een concreet toetredingsverzoek wordt verwacht in maart a.s. en een besluit daarover zal door de ER/Ecofin in juni 2000 worden genomen. Op 29 november jl. is al een belangrijke horde genomen: de Ecofin besloot toen het nog op Griekenland van kracht zijnde buitensporig-tekort-oordeel in te trekken. Griekenland voldoet hiermee aan de convergentiecriteria inzake tekort en schuld. Het programma van 1999 herbevestigt de implementatie van fiscale en

structurele maatregelen die bij de toetreding van de drachme tot het ERM aan de orde zijn gekomen en die in overeenstemming zijn met de Globale Richtsnoeren 1999.

Budgettair beleid

De Ecofin Raad heeft op 29 november 1999 de beschikking omtrent het bestaan van een buitensporig tekort in Griekenland ingetrokken. Het begrotingstekort werd van een oorspronkelijk tekort van 13,8% BBP in 1993 en 4,0% in 1997 teruggebracht tot 1,5% BBP in 1999, wat ruim onder de doelstellingen van 2,1% uit het convergentieprogramma van 1998 ligt. Dit is met name het gevolg van lagere interestbetalingen als gevolg van de convergerende rente. De doelstelling voor 2002 bedraagt een overschot op de begroting van 0,2% BBP.

Hoewel Griekenland ten aanzien van haar overheidsfinanciën beter presteert dan het Stabiliteitspact van Griekenland vereist, achten wij toch ambitieuzere tekortdoelstellingen wenselijk. Hiervoor zijn drie belangrijke redenen. Ten eerste bestaat er een inflatiegevaar als gevolg van de goede economische ontwikkelingen en de convergentie van de nominale rente naar het EMU niveau. Een tweede reden is de nog steeds hoge staatsschuldquote (104,2% BBP in 1999) van Griekenland. Tenslotte kent Griekenland hoge ongedekte pensioenverplichtingen (de hoogste van de OESO-landen). Ondanks deze belangrijke argumenten voor een ambitieuze tekortreductie vertrouwt Griekenland volledig op exogene factoren om haar overheidssaldo te verbeteren en haar schuld terug te dringen. Overheidsuitgaven worden niet verder gesaneerd en de doelstelling voor het primaire tekort blijft ongeveer constant op 7% BBP. Het tekort loopt alleen terug als gevolg van de convergerende rente, en de resulterende lagere rentebetalingen, en de hoge economische groei. Wat gebeurt er echter als de omstandigheden minder gunstig uitpakken. De gevoeligheidsanalyses tonen alleen bescheiden tegenvallers van 0,5% per jaar voor respectievelijk economische groei en rente. Wat vervolgens ontbreekt in de analyse zijn de nodige maatregelen welke genomen zullen worden wanneer deze of grotere tegenvallers zich voordoen. Hoe denkt Griekenland haar tekort te verlagen en schuld terug te dringen wanneer de externe omstandigheden zich minder gunstig ontwikkelen?

De Cie stelt daarom in de concept aanbeveling voor een Raadsopinie dat de tekortdoelstelling als minimum moet worden gezien. Griekenland wordt opgeroepen betere resultaten te bereiken.

Monetair beleid

Grootste struikelblok voor toetreding tot de EMU is het inflatie-criterium. De inflatie lag na devaluatie van de drachme en toetreding tot het ERM in maart 1998 ruim boven de 4%.

Hoewel de inflatie reeds aanzienlijk is afgenomen is de doelstelling van de Griekse regering, een inflatie van 2% over 1999, zeer waarschijnlijk niet bereikt (*Autumn Forecast Cie 2,5%*). Een van de maatregelen om de inflatie te verlagen en toetreding tot de EMU mogelijk te maken is de verlaging van de indirecte belastingen op onder andere benzine en energie. Deze

belastingverlagingen hebben echter slechts een tijdelijk dempend effect op de inflatie. Volgens IMF ramingen loopt de inflatie in 2001 weer op tot 2,8%. Bovendien heeft een verlaging van de belastingen een negatief effect op het primaire begrotingsoverschot. De maatregel heeft een stimulerend effect op de consumptie, hetgeen een prijsopdrijvend effect kan hebben.

Aangezien het monetair beleid in de aanloop naar de EMU weinig effectief is (de rente zal convergeren naar EMU niveau) zijn mede gezien de huidige stand van de conjunctuur (op dit moment is er nauwelijks een output gap) een stringenter begrotingsbeleid, versterkte voortzetting van structurele hervormingen en een voortzetting van de gematigde loonontwikkeling van essentieel belang voor de beteugeling van de inflatie. De Griekse korte rente ligt ca 525 basispunten boven het euro-niveau, zodat convergentie een aanzienlijke monetaire verruiming zal bewerkstelligen hetgeen de inflatie kan opdrijven.

Het Griekse CPR-99 ziet het negatief inkomenseffect van een renteverlaging als voldoende om de opwaartse druk op de prijzen te mitigeren. De Commissie merkt terecht op dat dit waarschijnlijk niet het geval is. Volgens berekeningen van de commissie zal een depreciatie van de drachma van 5% een versnelling van de prijsstijging van 1% opleveren. Na de revaluatie van 17 januari 2000 is nog steeds een depreciatie van ca 3% nodig om op de nieuwe spilkoers van 340,750 drachme per euro uit te komen

Indien Griekenland op 8 maart 2000 een aanvraag voor EMU-deelname indient, betekent dit dat het inflatie-criterium getoetst wordt over de periode maart '99 t/m februari 2000. Op basis van de Autumn Forecast 1999 van de commissie zou de referentiewaarde over 1999 er als volgt uitzien:

	<i>Gemiddelde inflatie (HCPI)</i>		<i>referentiewaarde (gemiddeld + 1,5% punt)</i>	
	<i>3 best euro-11</i>	<i>euro-11 (ter vgl)</i>	<i>3 best euro-11</i>	<i>euro-11 (ter vgl)</i>
<i>nov 1999</i>	0,57	1,2	2,07	2,7

Structureel beleid

Hoewel de afgelopen jaren als gevolg van structurele hervormingen op veel terreinen vooruitgang is geboekt dient er nog veel werk verricht te worden. De Ecofin heeft Griekenland in 1998 opgeroepen de structurele maatregelen die het had toegezegd te zullen nemen bij toetreding tot het ERM in maart 1998 krachtig te implementeren.

De genomen of geplande maatregelen zijn gericht op het beter functioneren van de goederen-, diensten-, kapitaal- en arbeidsmarkt. Met uitzondering van de arbeidsmarkt is privatisering het belangrijkste instrument om de efficiency op de markten te vergroten. Het programma bevat een lijst met 23 ondernemingen welke geprivatiseerd zijn of worden geprivatiseerd in de komende twee jaar. Op enkele belangrijke terreinen zoals de hervorming en privatisering van

de elektriciteit- en gasector denken de Grieken echter de uiterlijke termijnen nodig te hebben om de hervormingen te realiseren.

De maatregelen om de flexibiliteit op de arbeidsmarkt te vergroten zijn van kracht geworden in september 1998 zoals aangekondigd in het vorige convergentieprogramma. Ook het aangenomen belastingplan bevat maatregelen om de werkgelegenheid te stimuleren. De werkgeverspremies voor nieuw aangenomen werknemers worden gehalveerd. Griekenland heeft echter nog een lange weg te gaan in het realiseren van lange termijn houdbaarheid van het pensioen- en sociale zekerheid systeem.

- o -

9-3-2000

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Aan:

De deviezenministers

Uw brief van/kenmerk

Ons kenmerk

Den Haag

Onderwerp

Mogelijke revaluatie Griekse drachme

Uit contacten met het Secretariaat van het Economisch en Financieel Comité te Brussel is vernomen dat Griekenland waarschijnlijk a.s. vrijdag 14 januari een voorstel zal doen tot een wijziging van de drachme/euro pariteit van het ERM II. Indien hiertoe wordt overgegaan zal op zaterdag 15 januari het Economisch en Financieel Comité (EFC) van de Europese Unie bijeenkomen om hierover te besluiten. Leden van het EFC treden op namens hun Minister of Centrale Bank-President.

Ter verkrijging van een mandaat voor de Minister van Financiën dienen de deviezenministers te worden geconsulteerd. Dit zou en marge van de MinisterRaad van vrijdag 14 januari kunnen plaatsvinden. U kunt zich laten vergezellen van één ambtenaar en de directeur van het CPB. Hierbij doe ik u een concept mandaat toekomen.

Deze procedure is, mede vanwege de marktgevoeligheid, strikt geheim. Advies van De Nederlandse Bank wordt voorafgaande aan de MinisterRaad telefonisch ingewonnen. Na afloop van de procedure zal de Tweede Kamer worden ingelicht.

DE MINISTER VAN FINANCIËN

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

IMZ

Auteur: IMZ 00/0392 , Q004

Aanleiding:

Met het oog op eventuele vragen van journalisten n.a.v. aanvraag Griekenland toetreding EMU. Onderstaand enige informatie.

Documentatie:

- Raadsopinie Griekse Convergentieprogramma (31 januari 2000)
- Volkskrant Artikel (commentaar Szasz)

Wat is de Procedure?

De komende maanden zullen de Cie en de ECB een onderzoek instellen naar de vooruitgang die door Griekenland is geboekt bij het nakomen van de verplichtingen met het oog op de Economische en Monetaire Unie. Zij beoordelen of Griekenland voldoet aan de convergentie-criteria. Dan komt het Europees Parlement met een advies. Op basis van het verslag van Cie en de ECB wordt een beslissing over het intrekken van de derogatie genomen tijdens de ER in Porto (19 juni 2000).

Wat is de Nederlandse opvatting?

Toetreding van Griekenland is afhankelijk van toetsing op convergentie-criteria. Voor de geloofwaardigheid van de euro-zone is het belangrijk dat Griekenland aan alle criteria volledig voldoet. De kansen voor Griekenland lijken op dit moment erg goed. Zonder op de zaken vooruit te lopen kan het geen kwaad om de goede prestaties van Griekenland te benoemen (zie hierna).

Toelichting:

Goede prestaties Griekenland in de afgelopen jaren (1991-1999):

- gem. groei van BBP van 2,4% (euro-11: 1,8% BBP)
- inflatie van 19,7% in 1991 gedaald tot ongeveer 2,4% in 1999 (CPI)
- tekort van 15,9% BBP in 1990 tot 1,9% BBP in 1999
- schuld van 91,1% BBP in 1991 tot 104,0% BBP in 1999

Kernpunten:

- Toetreding ERM in maart 1998 (ruime marge 15%), geen wisselkoersspanningen in de afgelopen twee jaar. Op 16 januari 2000 is de spilkoers met 3,5% gerevalueerd ten

opzichte van de euro, tot 340,750 drachme per euro. Door de herschikking beweegt de drachme zich niet meer 7% maar 3,5% boven de spilkoers.

- Opheffing buitensporig-tekort-oordeel op 29 november 1999 (Szasz slaat hier dus de plank mis wanneer hij zegt dat Griekenland op dit punt niet voldoet aan de vereisten van het verdrag van Maastricht. Criterium ten aanzien van de overheidsfinanciën is dat er geen sprake is van een buitensporig-tekort-oordeel.)
- Kapitaalmarktrente is fors gedaald. Huidige spread met Duitse Bunds circa 90 basispunten.
- Korte rente ligt nu nog zo'n 6% boven ECB rente
- Inflatie vormt knelpunt. De Griekse inflatie vertoont een neerwaartse tendens, terwijl in de eurozone de prijsstijging juist iets toeneemt. (*onderzoek van de Cie afwachten*).
- Het afgelopen convergentieprogramma van Griekenland is goed ontvangen (zie Raadsopinie). Reële convergentie vormt de uitdaging voor de komende jaren.

Tabel 1. Kerncijfers

	1998	1999	2000	2001	2002
reële groei BBP (%)	3,7	3,5	3,8	4,1	4,3
saldo lopende rek. (%BBP)	-2,7	-1,3	-1,8	-2,0	-2,0
werkloosheid (%beroepsbev.) ¹	9,8	9,4	9,0	8,6	
Inflatie (HICP)	4,5	2,3	2,1	2,1	2,0
begrotingssaldo (%BBP)	-2,5	-1,5	-1,2	-0,2	0,2
schuldquote (%BBP)	105,4	104,2	103,3	99,5	98,0

Bron: Griekse convergentieprogramma 1999-2002 en IMF Staff report

¹ Autumn forecast European Commission

MEMO

Datum : 29-03-00
Aan : BFB)
Van : (WJB)
Onderwerp : **Toetreding van Griekenland tot derde fase van de EMU**
C.C. :

Aanleiding

Vraag omtrent de betrokkenheid van het Nederlandse parlement bij de toetreding van Griekenland tot de derde fase van de EMU, conform artikel 122 EG.

Analyse

1. Het EG-verdrag stelt geen regels (noch in artikel 121 noch in artikel 122 EG) met betrekking tot de betrokkenheid van de nationale parlementen.
2. In artikel 5 van de Goedkeuringsrijkswet Verdrag betreffende Europese Unie (Goedkeuringswet)¹, wordt wel bepaald dat de Staten-Generaal instemming moet geven met betrekking tot het standpunt dat de Nederlandse regering inneemt ten aanzien van de toetsing van de convergentiecriteria in de procedure zoals neergelegd in artikel 121 (ex artikel 109J) EG. Artikel 5 Goedkeuringswet ziet expliciet op de toetsing van de criteria in de procedure onder artikel 121 en niet op de toetsing van criteria cf. de procedure onder 122 (ex artikel 109K) EG. De ratio achter deze bepaling is dat het Nederlandse parlement vond dat het democratische controle moest kunnen uitoefenen bij de toetsing van de convergentie criteria en derhalve op de totstandkoming van de kopgroep die in de derde fase zou worden gevormd. Inmiddels is er een kopgroep van 11 lidstaten tot stand gekomen en hebben een aantal andere lidstaten (4, maar met een verschillende status) een derogatie gekregen. Daarmee is artikel 5 van de Goedkeuringswet derhalve 'uitgewerkt' en dus ook niet van toepassing op de situatie onder artikel 122 EG.
3. Aangezien er, voorzover mij bekend, geen andere regelgeving is, kan worden geconcludeerd dat er geen speciale voorschriften bestaan over de betrokkenheid van het parlement. Het zou dus volstaan om de Kamer te informeren. Er zou volgens mij wel moeten worden overwogen om de Kamer de mogelijkheid te geven om een debat aan te gaan. Tevens moet er op worden gewezen dat de aanpak in het onderhavige situatie bepalend kan zijn voor de behandeling door de Kamer bij de toetreding van andere lidstaten tot de derde fase (precedentwerking). De toetreding van Griekenland is van een ander kaliber dan bijvoorbeeld de toetreding van het VK, echter in beide situaties zal wel dezelfde procedure gevolgd moeten worden.

---

¹ 17-12-1992, Stb. 692, Kamerstukken 22647

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Auteur: iMZ 00/0755 ,

Agendapunt Griekenland (Wisselkoers/Interim-periode)

Kernpunten

- De derogatie op de euro zal, bij een positieve beslissing van de Ecofin Raad op 19-20 juni, worden ingetrokken met ingang van 1 januari 2001. Dit is, in verband met de benodigde voorbereidingstijd, conform de wens van de Grieken.
- Op 19-20 juni zal naar alle waarschijnlijkheid de conversiekoers voor de drachme, die per 1 januari 2001 zal gaan gelden, worden vastgesteld. Deze zal gelijk zijn aan de huidige spilkoers van de drachme. De Grieken hebben hierop aangedrongen en in het EFC van 29 maart bestonden hiertegen geen grote bezwaren.
- De interim-periode tot 1 januari 2001 zal worden gebruikt om het juridisch kader voor invoering van de euro in Griekenland vast te stellen en de deelname van Griekenland in het eurosysteem voor te bereiden.

Toelichting

- 9 maart aanvraag Griekenland
- 3 mei Cie en ECB presenteren beide hun convergentie rapport
- 3 mei Cie aanbeveling m.b.t. besluit tot opheffing derogatie
- 3 mei presentatie van Cie aanbeveling, Cie rapport en ECB rapport aan Comité van Economische en Monetaire Betrekkingen van het EP door respectievelijk Cie en ECB
- 15 mei opinie van het EP
- 26 mei voorbereiding van de beslissing door het EFC
- 5 juni indien nodig, bespreking in de Ecofin ter voorbereiding van de beslissing op 19-20 juni
- 19-20 juni bespreking in de Raad in de samenstelling van staatshoofden en regeringsleiders
- 19-20 juni Ecofin Raad beslist met gekwalificeerde meerderheid over opheffing van de derogatie

Vaststellen conversiekoers

De hoogte van de conversiekoers zal gelijk zijn aan de huidige pariteitskoers zoals deze is vastgesteld op 15 januari j.l. De spilkoers van de drachme is toen gerevalueerd met 3,5% en vastgesteld op 1 euro = 340,750 drachme. De discussie in het EFC van 29 maart j.l. concentreerde zich op het moment van vaststellen van de conversiekoers en de bewoording in het uit te geven communiqué. De inzet van het ministerie van Financiën was dat de

procedure analoog moest zijn aan de procedure in mei 1998. Dat is het verschaffen van een richtsnoer aan de markten¹. Voor Griekenland zou dit betekenen dat een persbericht zou moeten worden uitgegeven waarin wordt uitgesproken dat Griekenland tegen de huidige pariteitskoers zal toetreden tot de EMU op 1 januari 2001. Bezwaar tegen het onherroepelijk vaststellen van de pariteitskoers op 19-20 juni was dat dit de facto zal leiden tot het per direct toetreden van Griekenland tot het eurogebied. In het EFC van 29 maart j.l. werd daarentegen gesteld dat het besluit tot onherroepelijk vaststellen al op 19-20 juni kan worden genomen met ingangsdatum 1 januari 2001. Nederland kan met deze opstelling leven gezien het geringe belang van de Griekse Drachme in het stelsel en aangezien het feitelijk niet veel verschil zal maken. Het testen van de conversiekoers door de markten is niet aannemelijk omdat dit relatief gemakkelijk door het eurosysteem kan worden opgevangen en omdat er een redelijke consensus lijkt te bestaan in de markten omtrent de huidige conversiekoers. Het onherroepelijk vaststellen van de conversiekoers zal tot een appreciatie van 2,6% van de marktcoers leiden. Daarnaast zal de integratie van Griekenland in het eurosysteem (o.a. gezamenlijke geldmarkt) pas per 1 januari 2001 een feit zijn.

---

¹ Het was destijds niet mogelijk om de conversiekoersen met de euro vast te stellen vanwege de 1 ECU = 1 euro beperking. Dit was alleen een technische beperking. Aangezien de ECU een mandvaluta is, waarin tevens valuta's zijn opgenomen van lidstaten die niet aan de muntunie deelnemen en omgekeerd, was het niet mogelijk in mei 1998 de onherroepelijke omrekeningskoersen aan te kondigen waartegen de euro de deelnemende valuta's zou gaan vervangen. De onherroepelijke omrekeningskoersen voor de euro moesten gelijk zijn aan de waarde van de officiële ecu uitgedrukt in eenheden van de deelnemende valuta's op 31 december 1998.

(

(

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Auteur: IMZ 00/0755 ,

Agendapunt 9b Toetreding Griekenland

Documentatie:

- geen. Bijgevoegd is oude Cie notitie t.b.v. bespreking procedure in EFC van 29 maart.

Procedure:

Toelichting en bevestiging van procedure zoals afgesproken in het EFC van 29 maart. Deze toelichting zou conform de beschreven procedure in de toelichting moeten zijn.

Kernpunten

- De derogatie op de euro zal voor Griekenland, bij een positieve beslissing van de Ecofin Raad op 19-20 juni, worden ingetrokken met ingang van 1 januari 2001. Dit is, in verband met de benodigde voorbereidingstijd, conform de wens van de Grieken.
- Op 19-20 juni zal naar alle waarschijnlijkheid de conversiekoers voor de drachme, die per 1 januari 2001 zal gaan gelden, worden vastgesteld. Deze zal gelijk zijn aan de huidige spilkoers van de drachme. De Grieken hebben hierop aangedrongen en in het EFC van 29 maart bestonden hiertegen geen grote bezwaren.
- De interim-periode tot 1 januari 2001 zal worden gebruikt om het juridisch kader voor invoering van de euro in Griekenland vast te stellen en de deelname van Griekenland in het eurosysteem voor te bereiden.
- Mogelijk zullen door de pers vragen worden gesteld over de vast te stellen conversiekoers met de euro naar aanleiding van de publicatie van het convergentierapport van de ECB en de Cie. Hierover kunnen nu nog geen mededelingen worden gedaan ondermeer vanwege de marktgevoeligheid van deze informatie. Onzes inziens moet naar aanleiding van de beslissing door de Ecofin op 19/20 juni een perscommuniqué worden uitgegeven waarin de conversiekoers wordt vermeld en waarin de verschillende procedures helder en duidelijk moeten worden uiteengezet.

Nederland

- Verzending van convergentierapport Cie en ECB op 4 mei ter informatie naar vz Tweede kamer en DG leden.
- Tweede kamer zal vooraf over het in te nemen Nederlandse standpunt worden geïnformeerd en zodoende de mogelijkheid hebben hierover een debat aan te gaan.

(naar verwachting zal hieraan geen behoefte bestaan buiten het normale algemeen overleg ter voorbereiding op de Ecofin vergaderingen)

Toelichting

- 9 maart   aanvraag Griekenland
- 3 mei   • Cie en ECB presenteren beide hun convergentie rapport
- Cie aanbeveling m.b.t. besluit tot opheffing derogatie
- presentatie van Cie aanbeveling, Cie rapport en ECB rapport aan Comité van Economische en Monetaire Betrekkingen van het EP door respectievelijk Cie en ECB
- 15 mei   opinie van het EP
- 26 mei   voorbereiding van de Raadsbeslissing door het EFC
- 5 juni   indien nodig, bespreking in de Ecofin ter voorbereiding van de beslissing op 19-20 juni
- 19-20 juni   bespreking in de Raad in de samenstelling van staatshoofden en regeringsleiders
- 19-20 juni   Ecofin Raad beslist met gekwalificeerde meerderheid over opheffing van de derogatie

Vaststellen conversiekoers

De hoogte van de conversiekoers zal gelijk zijn aan de huidige pariteitskoers zoals deze is vastgesteld op 15 januari j.l. De spilkoers van de drachme is toen gerevalueerd met 3,5% en vastgesteld op 1 euro = 340,750 drachme. De discussie in het EFC van 29 maart j.l. concentreerde zich op het moment van vaststellen van de conversiekoers en de bewoording in het uit te geven communiqué. De inzet van het ministerie van Financiën was dat de procedure analoog moest zijn aan de procedure in mei 1998. Dat is het verschaffen van een richtsnoer aan de markten¹. Voor Griekenland zou dit betekenen dat een persbericht zou moeten worden uitgegeven waarin de verwachting wordt uitgesproken dat Griekenland tegen de huidige pariteitskoers zal toetreden tot de EMU op 1 januari 2001. Onze overweging tegen het onherroepelijk vaststellen van de pariteitskoers op 19-20 juni was dat dit de facto zal leiden tot het per direct toetreden van Griekenland tot het eurogebied. In het EFC van 29 maart j.l. werd daarentegen gesteld dat het besluit tot onherroepelijk vaststellen toch al op 19-20 juni kan worden genomen met ingangsdatum 1 januari 2001. Nederland kan met deze opstelling leven gezien het geringe gewicht van de Griekse Drachme in het stelsel en aangezien het feitelijk niet veel verschil zal maken. Het testen van de conversiekoers door de markten is immers niet aannemelijk omdat dit relatief gemakkelijk door het eurosysteem kan worden opgevangen en omdat er een redelijke consensus lijkt te bestaan in de markten

¹ Het was destijds niet mogelijk om de conversiekoersen met de euro vast te stellen vanwege de 1 ECU = 1 euro beperking. Dit was alleen een technische beperking. Aangezien de ECU een mandvaluta is, waarin tevens valuta's zijn opgenomen van lidstaten die niet aan de muntunie deelnemen en omgekeerd, was het niet mogelijk in mei 1998 de onherroepelijke omrekeningskoersen aan te kondigen waartegen de euro de deelnemende valuta's zou gaan vervangen. De onherroepelijke omrekeningskoersen voor de euro moesten gelijk zijn aan de waarde van de officiële ecu uitgedrukt in eenheden van de deelnemende valuta's op 31 december 1998.

omtrent de huidige conversiekoers. Het onherroepelijk vaststellen van de conversiekoers zal tot een appreciatie van 2,6% van de marktkoers leiden. Daarnaast zal de integratie van Griekenland in het eurosysteem (o.a. gezamenlijke geldmarkt) pas per 1 januari 2001 een feit zijn.

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Afdeling Internationale Monetaire Zaken

Datum : 4 mei 2000

Van :

0415
(DNB)

Onderwerp : Verslag EFC, 2 mei 2000

Verslag van de 19e vergadering van het Economisch en Financieel Comité, 2 mei 2000

Agenda

1. Tour d'horizon;
2. Follow-up informele Ecofin, en G7- en IMFC-bijeenkomsten in Washington;
3. Globale richtsnoeren:
  - Implementatierapport 1999;
  - Richtsnoeren 2000;
  - Ontwerp Ecofin-conclusies over procedure voorbereiding globale richtsnoeren;
4. Stabiliteitsprogramma Oostenrijk;
5. Hulp aan Montenegro;
6. Informatievereisten in EMU (werkgroep statistische gegevens);
7. Euromunten;
8. Procedures voor toetreding EMU;
9. Bezoek voorzitterschap aan Latijns-Amerika

8. Procedure toetreding Griekenland tot EMU

vraagt of de standpuntbepaling in de lidstaten nog onderworpen is aan specifieke bepalingen, zoals bijvoorbeeld de instemming van of het parlement. Denemarken zegt dat het parlementaire instemming behoeft. Alle anderen zwijgen, waarop concludeert dat er geen probleem is.

BFB/2002/770

Ter ondertekening

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Auteur:

Notitie : 04-05-00, IMZ 00/0875
Rubriek : Q 115 Uitbreiding E(M)U
Onderwerp : Aanbiedingsbrief TK en DG-leden convergentieverslag 2000 ECB en
Commissie

Aan : De Minister
Via : De Secretaris-generaal
De Thesaurier-generaal
De Directeur BFB *4/5*
De Plv. Directeur BFB *4/5*
Medeparaaf : CDV *spoednalve cc.*
Van : De afdeling Internationale Monetaire Zaken, het hoofd IMZ *R 2/5*
C.C. : Stas, SG, TG, plv. TG, CDV, RK, JdV, Fin. Raden, MUGT, IMZ/EU, WH

Aanleiding

Naar aanleiding van de Griekse aanvraag van 9 maart jongstleden om de derogatie op invoering van de euro met ingang van 1 januari 2001 in te trekken hebben de ECB en de Cie, conform de geëigende procedure (art 122) een verslag opgesteld met een beoordeling van de duurzaamheid van de bereikte convergentie in Griekenland. Daarnaast heeft de Cie een voorstel voorbereid om de derogatie in te trekken.

In verband met de Goedkeuringswet van 1992 (zie toelichting) is het van belang de TK vroegtijdig te informeren en involveren door het aanbieden van de beschikbare informatie en het vroegtijdig informeren van de TK over het in te nemen standpunt van de Nederlandse regering.

Beslispunt

Gaarne ondertekening van achterliggende brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer en de voorzitter Vaste Kamercommissie Financiën waarin de procedure tot intrekking van een derogatie wordt toegelicht en de convergentieverslagen van zowel ECB als Cie aan de Kamer worden aangeboden. Tevens wordt voorgesteld de DG-leden beide verslagen toe te sturen.
(ondertekening TG) *v. Dijkhuizen groep*

IMZ/ EU
WH EvA MS AG JDN RD
AJB WR

Toelichting

Bij de beslissing over de start van de kopgroep in mei 1998 heeft het Parlement in 1992 in artikel 5 van de "Goedkeuringsrijkswet Verdrag betreffende Europese Unie" (Goedkeuringswet) bepaald dat de Staten-Generaal instemming moet geven met betrekking tot het standpunt dat de Nederlandse regering inneemt ten aanzien van de toetsing van de convergentiecriteria in de procedure zoals neergelegd in artikel 121 (ex 109J) EG, start derde fase op 1 januari 1999. De toetreding van Griekenland, het opheffen van de derogatie, is daarentegen geregeld in artikel 122 van het Verdrag¹. Instemming van de Staten-Generaal is daarom formeel niet noodzakelijk. Het zou dus volstaan om de Kamer te informeren. Door vroegtijdig de Kamer de relevante stukken aan te bieden en op de hoogte te stellen van de te volgen Brusselse procedure heeft de Kamer voldoende gelegenheid een debat aan te gaan indien gewenst. Wij denken dat informatie over de Nederlandse standpuntbepaling vervolgens kan verlopen via de reguliere kanalen (geannoteerde agenda, Europa-overleg, voorbereiding Ecofin/ER).

Tevens moet er op worden gewezen dat de aanpak in de onderhavige situatie bepalend kan zijn voor de behandeling door de Kamer bij de toetreding van andere lidstaten tot de derde fase (precedentwerking). De toetreding van Griekenland is van een ander kaliber dan bijvoorbeeld de toetreding van het VK, echter in beide situaties ligt het voor de hand dezelfde procedure te volgen.

Het verslag van de ECB en de Commissie is beginpunt van de in artikel 122, lid 2, vervatte procedure, die de volgende verdere stappen behelst:

- 3 mei de Europese Commissie zal een voorstel voorbereiden voor die lidstaten waarvan de derogatie zou moeten worden opgeheven;
- 15 mei Vaststelling opinie Europees Parlement;
- 5 juni Ecofin Raad bespreking toetreding Griekenland
- 19/20 juni de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders zal de kwesties bespreken; en tenslotte
- 19/20 juni zal de Ecofin Raad, met gekwalificeerde meerderheid van stemmen op voorstel van de Europese Commissie, beslissen welke lidstaten met een derogatie volgens de criteria van artikel 121, lid 1, aan de noodzakelijke voorwaarden voldoen om de derogaties van de betrokken lidstaten in te trekken.

---

¹ In artikel 122 wordt bepaald dat landen die niet aan de nodige voorwaarden voor de aanneming van een munt voldoen een derogatie krijgen. Ten minste om de twee jaar of op verzoek van een lidstaat met een derogatie brengen die ECB en de Commissie verslag uit over de vooruitgang die is geboekt bij de nakoming van hun verplichtingen met het oog op de totstandbrenging van de EMU.

De beoordeling in de beide convergentieverslagen komt grotendeels overeen. Hieronder volgen de belangrijkste bevindingen:

- gedurende de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 realiseerde Griekenland een HICP-inflatie van 2,0%, een percentage dat lager ligt dan de referentiewaarde;
- het begrotingstekort bedroeg in 1999 1,6%, ruim onder de referentiewaarde van 3%, en de schuldquote 104,4%, ruim boven de referentiewaarde van 60%; vergeleken met 1998, is het tekort afgenomen met 1,5% bbp en de schuldquote met 1% bbp; niveau van de schuld ligt lager dan in Italië en België;
- het niveau van de lange rente was in de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 gemiddeld 6,4%, d.w.z. onder de referentiewaarde;
- de Griekse drachme neemt sinds 16 maart 1998 deel aan het ERM-I en trad bij de aanvang van de derde fase van de EMU toe tot het ERM-II; de drachme werd in de referentieperiode gewoonlijk boven de spilkoers verhandeld en de wisselkoersvolatiliteit daalde aanmerkelijk; relatief hoge renteversillen hebben echter in de referentieperiode een belangrijke rol gespeeld;
- aangenomen dat de nieuwe statuten van de Bank van Griekenland worden goedgekeurd door het parlement en dat zij tijdig in werking treden in de vorm waarin zij in een consultatieprocedure aan de ECB zijn voorgelegd, en aangenomen dat de wetgeving inzake de Bank van Griekenland (Wet 2548/1997) overeenkomstig wordt aangepast, zal deze geen onvolkomenheden meer bevatten voor de volledige juridische integratie in het ESCB.

Ter beslissing

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Auteur: r

Notitie : 08/05/00, IMZ 00/0897

Rubriek : Q112 EMU derde fase

Onderwerp : Toetreding Griekenland

Aan : De Minister

Via : De Secretaris-generaal De Thesaurier-generaal De Directeur BFB De Plv.
Directeur BFB

Medeparaaf :

Van : De afdeling Internationale Monetaire Zaken, het hoofd IMZ

C.C. : Stas,SG,TG,plv.TG,CDV,RK,JdV,Fin.Raden,MUGT,IMZ/EU

Aanleiding

Naar aanleiding van het officiële Griekse verzoek tot intrekking van de derogatie op invoering van de euro per 1 januari 2001, dient de Nederlandse regering haar standpunt te bepalen ten aanzien van de bereikte duurzame convergentie in Griekenland en de wenselijkheid van de toetreding van Griekenland tot de eurozone. Daarnaast dient een Nederlands standpunt te worden bepaald ten aanzien van de bereikte convergentie in Zweden.

Tevens dient de TK conform uw brief van 9 mei 2000 (bijgevoegd), vooraf te worden geïnformeerd over het in te nemen Nederlandse standpunt omtrent de mogelijke toetreding van Griekenland tot het eurogebied (TK heeft formeel geen instemmingsrecht).

Beslispunt

Gaarne uw instemming met de te volgen procedure (betrokkenheid van de TK) en achterliggende notitie m.b.t. het in te nemen Nederlandse standpunt.

Kern

De discussie over toetreding zal zich vermoedelijk concentreren op de toekomstige ontwikkeling van de inflatie in Griekenland en de hoogte van de staatsschuld. Het concluderende Nederlandse standpunt is te vinden in paragraaf zeven van achterliggende notitie. (Bijgevoegd is tevens een kort overzicht met de belangrijkste bevindingen uit de convergentieverslagen van Cie en ECB)

Procedure

Voorgesteld wordt zo veel mogelijk het Nederlands standpunt voor te bereiden via de gebruikelijke kanalen voor een Ecofin Raadsvergadering. In afwijking op de normale gang van

zaken is een brief van 9 mei jl. van u aan de TK uitgegaan waarin de procedure voor intrekking van een derogatie kort werd toegelicht en de convergentieverslagen van de ECB en de Commissie aan de TK werden aangeboden. Tevens wordt voorgesteld een brief met het regeringsstandpunt en een korte toelichting hierop na afloop van de MR van 29 mei 2000 en voor het gebruikelijke algemene kameroverleg naar de Kamer te sturen. Formeel bestaat er weliswaar geen recht van instemming van de Kamer op het in te nemen standpunt van de Nederlandse regering i.t.t. de situatie in mei 1998 bij de beslissing welke landen zouden deelnemen aan de kopgroep van de EMU. Deze beslissing was gebaseerd op artikel 121 van het Verdrag. De beslissing de derogatie voor Griekenland in te trekken is gebaseerd op artikel 122 en daarbij heeft de Kamer formeel geen instemmingsrecht. Toetreding van een nieuw land tot het eurogebied is echter wel dermate bijzonder en speciaal dat het wenselijk is de Kamer vroegtijdig te informeren en de relevante stukken aan te bieden.

Gaarne uw instemming met de volgende procedure:

- 19 mei Vaststelling DG-conclusies
- 23 mei Doorgeleiding DG-conclusies via CoCo
- 26 mei CoCo in MR: vaststelling regeringsstandpunt in ministerraad
- **29 mei brief met regeringsstandpunt en toelichting naar TK**
- 31 mei gebruikelijke algemene kameroverleg over Ecofin van 5 juni
- 5 juni Ecofin
- 19/20 juni Tijdens ER zal Ecofin Raad beslissen of de derogatie op de euro voor Griekenland zal worden ingetrokken

TOELICHTING NEDERLANDS STANDPUNT TOETREDING GRIEKENLAND

1 Inleiding

De Convergentieverslagen van de ECB en de Commissie zijn beginpunt van de in artikel 122, lid 2, vervatte procedure. Naar aanleiding van de gepresenteerde bevindingen in de Convergentieverslagen heeft de Europese Commissie alleen een voorstel voor Griekenland voorbereid om de derogatie op de Euro op te heffen. Zweden voldoet niet aan alle convergentiecriteria en de derogatie op de euro kan derhalve volgens de Cie niet worden opgeheven. Op 15 mei zal het Europees Parlement zich over de toetreding van Griekenland tot het eurogebied uitspreken. In de Ecofin Raad zal Griekenland op 5 juni voor de eerste maal worden besproken. Ten slotte zal de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders de kwestie bespreken tijdens de ER op 19 of 20 juni waarna de Ecofin Raad, met gekwalificeerde meerderheid van stemmen zal beslissen of Griekenland volgens de criteria van artikel 121, lid 1, aan de noodzakelijke voorwaarden voldoet om de derogatie in te trekken.

2 Inflatie

2.1 Toelichting

De vraag of Griekenland erin is geslaagd duurzame prijsstabiliteit te bewerkstelligen zal een belangrijke rol spelen in de discussie over toetreding van Griekenland tot het eurogebied. Daarentegen staat de vraag of Griekenland heeft voldaan aan het inflatiecriterium 'an sich' niet ter discussie. Belangrijk element in de discussie is het gebruik van eenmalige maatregelen die na verloop van tijd weer uit de inflatiecijfers zullen lopen. Hoe groot is het risico dat de inflatie weer zal toenemen tot een niveau wat duidelijk boven dat van de huidige euro-landen ligt? Er bestaan duidelijke aanwijzingen dat de inflatie in Griekenland duurzaam op een niveau zal blijven dat kan worden gezien als verenigbaar met prijsstabiliteit en in lijn is met de inflatieontwikkeling in het eurogebied. Door het succes van het beleid gericht op inflatiebestrijding is de inflatie (CPI) sinds 1990 van 20,4% teruggebracht tot 2,6% in 1999. Hierdoor zijn de inflatieverwachtingen in Griekenland duurzaam getemperd wat tot uiting komt in de gematigde loonontwikkeling sinds begin 1998. Dit proces werd ondersteund door een sterke productiviteitsverbetering waardoor de stijging van de loonkosten per eenheid product is teruggebracht van 11,6% in 1995 tot 2,5% in 1999. Weliswaar bevindt de inflatie zich in Griekenland nog boven het gemiddelde niveau van het eurogebied, maar met 2,1% ligt de Griekse inflatie beneden die van Ierland, Portugal en Spanje. Ook voor 2000 zijn de verwachtingen dat de inflatie in Griekenland zich weliswaar aan de bovenkant, maar nog steeds binnen de 'inflatie-range' van het eurogebied zal bevinden.

Niettemin moeten de door de ECB gedefinieerde opwaartse risico's door de Griekse regering worden onderkend. Het beleid gericht op een gematigde loonontwikkeling, een stringent begrotingsbeleid en structurele hervormingen in met name de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid moeten voortvarend worden doorgezet. Hieraan zou de Griekse regering zich duidelijk moeten committeren.

Daarnaast klinkt de kritiek dat door de toetreding van Griekenland tot het eurogebied de euro verder onder druk zal komen te staan. Afgezien van het beperkte aandeel van 1,9 procent van Griekenland in het bbp van het eurogebied, is het twijfelachtig of de aanwezigheid van Griekenland negatief zal zijn voor de koers van de euro. Griekenland kent namelijk gedurende geruime tijd een instroom van kapitaal en een economische groei die volgens de verwachtingen in 2000 en 2001 bijna 1% boven dat van het eurogebied ligt.

2.2 Nederlands standpunt

Griekenland voldoet aan het inflatiecriterium voor deelname aan de Euro. Gedurende de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 realiseerde Griekenland een HICP-inflatie van 2,0%, hetgeen lager dan de referentiewaarde van 2,4% is. Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat eenmalige maatregelen in belangrijke mate aan dit resultaat hebben bijgedragen. De Griekse regering dient daarom het ingezette beleid van loonmatiging en het stringente begrotingsbeleid voort te zetten respectievelijk te intensiveren teneinde de inflatie duurzaam op een niveau dat verenigbaar is met prijsstabiliteit te behouden.

3 Begrotingsontwikkelingen

3.1 Toelichting

De beschikking van de Raad omtrent een buitensporig tekort als bedoeld in artikel 104 lid 6 van het Verdrag is door de Raad in december 1999 ingetrokken. Hiermee voldoet Griekenland aan het criterium ten aanzien van het houdbare karakter van de situatie van de overheidsfinanciën. Het verschil met de situatie in mei 1998 is dat toen voor een groot aantal landen gelijktijdig met de beslissing over deelname aan de derde fase van de EMU het buitensporig-tekortoordeel moest worden ingetrokken. Tevens dient rekening te worden gehouden met het feit dat in 1998 Italië en België met een overheidsschuld van respectievelijk 121,6% en 122,2% in de referentieperiode zijn toegetreden tot de derde fase van de EMU.

Desalniettemin is het wenselijk de ontwikkeling van de overheidsfinanciën in Griekenland nauwlettend te volgen en te beoordelen. De schuldquote ligt nog steeds ver boven de referentiewaarde van 60% bbp. Na in 1993 een hoogtepunt te hebben bereikt, is de schuldquote gestabiliseerd, om vervolgens met 5,3% af te nemen tot 104,4% bbp in 1999. Volgens het in 1999 aangepaste Griekse Convergentieprogramma zal de schuldquote dalen tot minder dan 100% BBP in 2001. De ECB constateert dat het een niet aflatende bron van zorg is of de overheidsschuld 'in voldoende mate afneemt en de referentiewaarde in een bevredigend tempo wordt benaderd' en of een houdbare begrotingspositie is bereikt. Volgens het rapport van de ECB zijn voor een reductie van de schuldquote binnen 10 jaar tot een waarde van 60% uit het Stabiliteits- en Groeipact substantiële primaire overschotten en voortdurende aanzienlijke algehele begrotingsoverschotten benodigd, die de doelstellingen van het Convergentieprogramma overtreffen. Daarnaast concludeert de ECB dat met het oog op de vergrijzing de inspanningen gericht op hervorming van het sociale-zekerheidsstelsel moeten worden opgevoerd.

3.2 Nederlands standpunt

In december 1999 werd door de Ecofin Raad geconcludeerd dat het buitensporige tekort in Griekenland is gecorrigeerd en werd de beschikking van de Raad betreffende het bestaan van een buitensporig tekort ingetrokken. Hiermee voldoet Griekenland formeel aan het criterium met betrekking tot het houdbare karakter van de overheidsfinanciën. De Griekse regering dient zich echter in te spannen de overheidsschuld sneller te reduceren dan in het Griekse Convergentieprogramma 1999 is begroot door substantiële primaire overschotten en voortdurende aanzienlijke algehele begrotingsoverschotten te realiseren die de doelstellingen van het Convergentieprogramma overtreffen. Dit is noodzakelijk om de inflatiedruk te beheersen en de gevolgen van de vergrijzing in de toekomst op te kunnen vangen.

4 Wisselkoersontwikkelingen

4.1 Nederlands standpunt

De Griekse drachme neemt sinds 16 maart 1998 deel aan het ERM-I en trad bij de aanvang van de derde fase van de EMU toe tot het ERM-II. De drachme heeft twee jaar lang, zonder grote spanningen, met inachtneming van de normale fluctuatiemarges en zonder een devaluatie ten opzichte van een munt van een andere lidstaat aan het wisselkoersmechanisme van het Europees Monetair Stelsel deelgenomen en voldoet daarmee aan het wisselkoerscriterium.

5 lange-renteontwikkelingen

5.1 Nederlands standpunt

Gedurende de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 bedroeg de lange rente in Griekenland gemiddeld 6,4% en lag daarmee 0,8% onder de referentiewaarde voor het rentecriterium van 7,2%. Griekenland voldoet hiermee aan het rentecriterium en geeft daarmee een indicatie van de duurzaamheid van de door Griekenland bereikte convergentie en van zijn deelneming aan het wisselkoersmechanisme van het Europees Monetair Stelsel.

6 Verenigbaarheid van de nationale wetgeving met het Verdrag

6.1 Toelichting

Voor de bepaling van de terreinen waarop aanpassing van de nationale wetgeving is vereist, wordt een onderscheid gemaakt tussen: de onafhankelijkheid van de nationale centrale banken; de juridische integratie van de nationale centrale banken in het ESCB; en, andere wetgeving dan die welke betrekking heeft op nationale centrale banken.

De ECB concludeert dat er geen onverenigbaarheden resteren op het punt van de centrale-bankonafhankelijkheid in Griekenland. De juridische integratie stelt dat nationale centrale banken die volledig deelnemen een integrerend deel uitmaken van het ESCB en dat zij handelen in overeenstemming met de richtsnoeren en instructies van de ECB. Bepalingen in nationale wetgeving die de uitvoering van met het ESCB verband houdende taken of de naleving van door de ESB genomen besluiten in de weg staan, zijn derhalve onverenigbaar

met de effectieve werking van het ESCB. De statuten van de Bank van Griekenland zijn op 26 april 2000 gewijzigd en aangepast aan de in het Verdrag en de Statuten van het ESCB vastgelegde vereisten voor de volledige juridische integratie van de Bank van Griekenland in het ESCB. De nieuwe statuten moeten nog worden goedgekeurd door het parlement. Aangenomen dat de nieuwe statuten van de Bank van Griekenland worden goedgekeurd door het parlement en dat zij tijdig in werking treden en aangenomen dat de nationale wetgeving overeenkomstig wordt aangepast, zullen in de wetgeving inzake de Bank van Griekenland geen onvolkomenheden resteren met betrekking tot de vereisten van het Verdrag en de Statuten van de ECB ten aanzien van de volledige juridische integratie van de Bank van Griekenland in het ESCB.

De andere wetgeving heeft met name betrekking op de uitvoering door de nationale centrale banken van met het ESCB verband houdende taken alsmede wetgeving op monetair terrein, zoals de uitgifte van bankbiljetten en munten en het beheer van externe reserves. Deze wetgeving zal worden aangepast door middel van een wet omtrent de invoering van de euro, waarvan de ECB in kennis is gesteld en welke bij het parlement zal worden ingediend.

6.2 Nederlands standpunt

Gegeven de door de ECB gemaakte voorbehouden is de nationale wetgeving van Griekenland, met inbegrip van de statuten van de Griekse centrale bank verenigbaar met artikel 108 en 109 van het Verdrag en de statuten van het ESCB. Zulks ter beoordeling van het ESCB.

7 Commissie-voorstel voor een Raadsbeslissing

7.1 Inhoud van Cie voorstel

De Cie geeft in de door haar opgestelde overwegingen bij het voorstel voor een Raadsbeslissing uitsluitend een uitvoerige beschrijving van de gevolgde procedure en de wijze waarop de criteria zijn toegepast. Vervolgens wordt een kale opsomming gegeven van de Griekse prestaties ten aanzien van de criteria uit artikel 121 lid 1 van het verdrag zonder hierbij enige nuancering aan te geven. De Griekse wetgeving is verenigbaar met artikel 108 en 109 en de statuten van het ESCB, de inflatie is beneden de referentiewaarde, Griekenland kent geen beschikking van de Raad inzake een Buitensporig tekort, Griekenland heeft gedurende twee jaar binnen de normale fluctuatiemarges deelgenomen aan het ERM II en de Griekse lange termijn rentevoet was beneden de referentiewaarde. Griekenland voldoet daarmee aan de voorwaarden voor de aanneming van één munt.

7.2 Nederlands Standpunt

Griekenland voldoet aan de nodige voorwaarden voor de aanneming van één munt en derhalve kan Nederland instemmen met het intrekken van de Griekse derogatie op de euro. In Griekenland is een hoge mate van duurzame convergentie met het eurogebied bereikt zoals blijkt uit de toetsing van de economische convergentie met behulp van de verschillende criteria uit artikel 121 lid 1 van het Verdrag; de ontwikkeling van de prijzen, de

begrotingspositie van de overheid, de wisselkoers en de lange rente, waarbij ook rekening is gehouden met andere factoren.

Bovenstaande constatering neemt niet weg dat bezorgdheid bestaat bij de Nederlandse regering omtrent het houdbare karakter van het bereikte stabiele prijsniveau en de begrotingspositie van de overheid. Daarom dient de Raadsbeslissing tot intrekking van de derogatie op de euro de Griekse regering aan te sporen tot het voortzetten en intensiveren van het bestaande beleid ten aanzien van de inflatie en de begrotingssituatie.

De Griekse regering dient het ingezette beleid van loonmatiging en het stringente begrotingsbeleid voort te zetten respectievelijk te intensiveren teneinde de inflatie duurzaam op een niveau dat verenigbaar is met prijsstabiliteit te behouden. Daarnaast dient de Griekse regering zich in te spannen de overheidsschuld sneller te reduceren dan in het Griekse Convergentieprogramma 1999 is begroot door substantiële primaire overschotten en voortdurende aanzienlijke algehele begrotingsoverschotten te realiseren die de doelstellingen van het Convergentieprogramma overtreffen

Ondanks de bestaande bezorgdheid betekent het participeren in een EMU ook dat Griekenland in het kader van het Stabiliteitspact en de diverse andere coördinatieprocedures zich blootstelt aan scherpe 'peer pressure' ten aanzien van het economisch beleid waarvan een disciplinerend effect uitgaat. Het alternatief om Griekenland buiten de EMU te houden zal waarschijnlijk tot een verslapping van het economisch beleid leiden en navenant slechtere economische prestaties die de kracht en de samenstelling in de EU niet ten goede komen en de enorme prestaties van Griekenland in de afgelopen jaren gedeeltelijk ongedaan maken.

HOOFDPUNTEN UIT CONVERGENTIEVERSLAGEN ECB EN COMMISSIE**Kerncijfers**

	1998	1999	2000	2001	2002
reële groei BBP (%)	3,7	3,5	3,8	4,1	4,3
BBP als % van eurogebied	-	1,9	-	-	-
saldo lopende rek. (%BBP)	-2,7	-1,3	-1,8	-2,0	-2,0
werkloosheid (%beroepsbev.) ¹	9,8	9,4	9,0	8,6	
begrotingssaldo (%BBP)	-2,5	-1,5	-1,2	-0,2	0,2
schuldwijde (%BBP)	105,4	104,2	103,3	99,5	98,0

Bron: Griekse Convergentieprogramma 1999-2002

¹ Autumn forecast European Commission

Inflatie

- Gedurende de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 realiseerde Griekenland een HICP-inflatie van 2,0%, lager dan de referentiewaarde van 2,4%; sinds januari 2000 heeft Griekenland een HICP-inflatie onder de referentiewaarde gerealiseerd.
- Tijdelijke factoren, zoals de verlagingen van de indirecte belastingen hebben volgens ramingen van de ECB gedurende de referentieperiode de consumptieprijsinflatie teruggebracht met gemiddeld ongeveer 0,9 procentpunt.
- De Griekse regering heeft vanaf augustus 1998 een aantal 'herenakkoorden' afgesloten met ondernemingen in de handel, de industrie en de dienstverlening om de kleinhandelsprijzen te verlagen van een aantal goederen die een belangrijk deel uitmaken van de mand waaruit de CPI is samengesteld. Het is onzeker of het aflopen van deze akkoorden zal leiden tot opwaartse druk op de prijzen.
- Ook afgemeten aan andere relevante inflatiemaatstaven (bv. afname van de stijging loonsom per werknemer van 12,2% in 1995 tot 4,8% in 1999) is er sprake geweest van een terugdringing van de inflatie.
- De meeste thans beschikbare prognoses gaan uit van een inflatiepercentage tussen 2,2% en 2,4% in 2000 en tussen 2,3% en 2,7% in 2001 (ECB).
- Opwaartse risico's voor inflatie zijn het wegvallen van de eenmalige verlaging van de indirecte belastingen, het niet verlengen van de 'herenakkoorden', de zgn EMU-schok (verlagen van Griekse korte rente naar het EMU-niveau) en ten slotte de convergentie van de drachme naar de conversiekoers (depreciatie van 2% vanaf koersniveau maart 2000).
- De Commissie concludeert dat de verbeteringen in de prijsstabiliteit in Griekenland gebaseerd zijn op gezonde onderliggende factoren maar dat er desondanks opwaartse risico's voor de inflatie bestaan zodat een voortgezet restrictief begrotingsbeleid en een gematigde loonontwikkeling noodzakelijk zijn om prijsstabiliteit te kunnen garanderen. Griekenland voldoet aan het inflatiecriterium.

<i>Gemiddelde geharmoniseerde inflatie (HICP)</i>					
	1996	1997	1998	1999	maart 2000
Griekenland	7.9	5.4	4.5	2.1	2.0
Euro-11	2.2	1.6	1.1	1.1	1.4
EU-15	2.5	1.7	1.3	1.2	1.4
Referentiewaarde	2.5	2.7	2.2	2.1	2.4
gem. drie landen hoogste inflatie eurogebied	3.6 ¹	1.9	2.1	2.3	2.7 ²
gem drie landen laagste inflatie eurogebied	1.4 ¹	1.2	0.7	0.6	1.2 ²

Bron: ECB/Eurostat

¹CPI   ² Ramingen CPI voor 2000

Begrotingssituatie

- In het referentiejaar 1999 kwam het begrotingstekort van de totale overheid uit op 1,6%, ruim onder de referentiewaarde van 3%, terwijl de schuldquote 104,4% bedroeg en dus ver boven de referentiewaarde van 60% lag. Vergeleken met het voorgaande jaar is het begrotingstekort met 1,5% teruggebracht, en de schuldquote met 1%. Volgens ramingen daalt het begrotingstekort in 2000 tot 1,3% en de schuldquote tot 103,7% bbp.
- De Ecofin Raad heeft in december 1999 het oordeel dat er in Griekenland sprake was van een buitensporig tekort ingetrokken.
- De ECB constateert dat de zgn. tekort-schuldaanpassingen de belangrijkste factor voor de toegenomen schuld sinds begin jaren negentig is. Deze omvatten voornamelijk de herwaardering van in vreemde valuta luidende overheidsschuld na de devaluatie van de drachme in 1998 alsmede van transacties in financiële activa. Herwaarderingseffecten op in vreemde valuta luidende schuld hebben gedurende de jaren negentig voortdurend een opwaartse invloed uitgeoefend op de schuldquote.
- Het aandeel van in vreemde valuta luidende schuld bedroeg in 1999 33%, waarvan iets meer dan de helft luidde in valuta's van niet-eurolanden.
- Structurele verbeteringen hebben een belangrijke rol gespeeld in het terugbrengen van het overheidstekort. Het primaire overheidssaldo is van een tekort van bijna 6% in 1990 toegenomen tot een overschot van bijna 6% in 1999.
- Het Griekse Convergentieprogramma voor de periode tot en met 2002 streeft naar een overschot van 0,2% bbp in 2002, dat bereikt moet worden door de primaire lopende uitgaven te beperken, terwijl tegelijkertijd in een verhoging van het niveau van de overheidsinvesteringen wordt voorzien. Het primaire overschot blijft in 2002 op het niveau van 1999.
- Indien de doelstellingen van het geactualiseerde Convergentieprogramma worden gehaald zal Griekenland aan de doelstelling voor de middellange termijn van het Pact voor stabiliteit en groei voldoen.

Wisselkoersontwikkelingen

- de Griekse drachme neemt sinds 16 maart 1998 deel aan het ERM-I en trad bij de aanvang van de derde fase van de EMU toe tot het ERM-II; de drachme werd in de referentieperiode gewoonlijk boven de spilkoers verhandeld en de wisselkoersvolatiliteit daalde aanmerkelijk; relatief hoge renteversillen hebben echter in de referentieperiode een belangrijke rol gespeeld;
- Met ingang van 17 januari 2000 werd de spilkoers van de drachme opgewaardeerd tot GRD 340,75 ten opzichte van de euro. Het besluit werd genomen ter ondersteuning van de doelstelling van de Griekse autoriteiten om de Griekse economie op een koers van duurzame groei met prijsstabiliteit te houden.
- De sterke appreciatie van de reële wisselkoers met 30,2% sinds 1987 moeten volgens de ECB worden gezien in het licht van het inhaalproces dat Griekenland doormaakt ten opzichte van de rest van de EU. Dit proces gaat normaliter gepaard met een sterke productie- en productiviteitsgroei en appreciatie van de reële wisselkoers. Evenzo kunnen de aanzienlijke Griekse tekorten op de lopende rekening in de jaren negentig en de verslechtering van de externe-vermogenspositie sinds 1996 deels worden geïnterpreteerd als het resultaat van kapitaalimport voor de financiering van investeringen.

Lange rente

- Gedurende de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 bedroeg de lange rente in Griekenland gemiddeld 6,4% en lag daarmee 0,8% onder de referentiewaarde voor het rentecriterium van 7,2%.
- In maart 2000 bedroeg de ecart tussen de Griekse lange rente en het gemiddelde voor het eurogebied ongeveer 0,8%, terwijl die tussen de Griekse korte rente en het gemiddelde voor het eurogebied in het eerste kwartaal van 2000 540 basispunten bedroeg. Reden voor deze relatief hoge spread was het strikte monetaire beleid van de Griekse centrale bank met als doel zo lang mogelijk de inflatie in Griekenland af te remmen.

Verenigbaarheid van de nationale wetgeving

- Aangenomen dat de nieuwe statuten van de Bank van Griekenland worden goedgekeurd door het parlement en dat zij tijdig in werking treden in de vorm waarin zij in een consultatieprocedure aan de ECB zijn voorgelegd, en aangenomen dat de wetgeving inzake de Bank van Griekenland (Wet 2548/1997) overeenkomstig wordt aangepast, zal deze geen onvolkomenheden meer bevatten voor de volledige juridische integratie in het ESCB.

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Aan:

de leden van het DG-overleg

Uw brief van/kenmerk

Ons kenmerk
BFB/00-441m

Den Haag
mei 2000

Onderwerp
Convergentieverslag 2000 van ECB en Commissie

Hierbij ontvangt u de het convergentieverslag 2000 van zowel de Europese Commissie als de ECB. Deze zijn met name interessant vanwege de aanvraag van de Griekse regering van 9 maart jongstleden tot intrekking van de derogatie op de euro met ingang van 1 januari 2001.

Het verslag van de ECB en de Commissie is beginpunt van de in artikel 122, lid 2, vervatte procedure, die de volgende verdere stappen behelst:

- 3 mei de Europese Commissie zal een voorstel voorbereiden voor die lidstaten waarvan de derogatie zou moeten worden opgeheven;
- 15 mei Vaststelling opinie Europees Parlement;
- 5 juni Ecofin Raad bespreking toetreding Griekenland
- 19/20 juni de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders zal de toetreding bespreken; en tenslotte
- 19/20 juni zal de Ecofin Raad, met gekwalificeerde meerderheid van stemmen op voorstel van de Europese Commissie, beslissen welke lidstaten met een derogatie volgens de criteria van artikel 121, lid 1, aan de noodzakelijke voorwaarden voldoen om de derogaties van de betrokken lidstaten in te trekken.

De beoordeling in de beide convergentieverslagen komt grotendeels overeen. Hieronder volgen de belangrijkste bevindingen ten aanzien van de bereikte duurzame convergentie en de verenigbaarheid van de wetgeving in Griekenland:

- gedurende de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 realiseerde Griekenland een HICP-inflatie van 2,0%, een percentage dat lager ligt dan de referentiewaarde;
- het begrotingstekort bedroeg in 1999 1,6%, ruim onder de referentiewaarde van 3%, en de schuldquote 104,4%, ruim boven de referentiewaarde van 60%; vergeleken met 1998, is

het tekort afgenomen met 1,5% bbp en de schuldquote met 1% bbp; er is geen sprake van een buitensporig tekort onder artikel 104, lid 6; het niveau van de schuld ligt lager dan in Italië en België;

- het niveau van de lange rente was in de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 gemiddeld 6,4%, d.w.z. onder de referentiewaarde;
- de Griekse drachme neemt sinds 16 maart 1998 deel aan het ERM-I en trad bij de aanvang van de derde fase van de EMU toe tot het ERM-II; de drachme werd in de referentieperiode gewoonlijk boven de spilkoers verhandeld en de wisselkoersvolatiliteit daalde aanmerkelijk; relatief hoge renteversillen hebben echter in de referentieperiode een belangrijke rol gespeeld;
- aangenomen dat de nieuwe statuten van de Bank van Griekenland worden goedgekeurd door het parlement en dat zij tijdig in werking treden in de vorm waarin zij in een consultatieprocedure aan de ECB zijn voorgelegd, en aangenomen dat de wetgeving inzake de Bank van Griekenland (Wet 2548/1997) overeenkomstig wordt aangepast, zal deze geen onvolkomenheden meer bevatten voor de volledige juridische integratie in het ESCB;
- De Europese Commissie concludeert daarbij dat er sprake is van een duurzame convergentie in Griekenland.

De Europese Commissie heeft daarom bijgevoegd voorstel voor een Raadsbeslissing voorbereid waarin de derogatie van Griekenland op de Euro wordt ingetrokken. De regering zal de Tweede Kamer via de gebruikelijke kanalen vooraf informeren omtrent het in te nemen standpunt met betrekking tot het intrekken van de derogatie op de euro voor Griekenland per 1 januari 2001.

DE THESAURIER-GENERAAL,

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Auteur: , IMZ 00/0911 ,

Agendapunt Opheffing derogatie Griekenland

Procedure:

Bespreking van convergentieverslagen van Cie en ECB zal vermoedelijk plaatsvinden in EFC van 26 mei en in Ecofin van 5 juni.

Kernpunten:

Belangrijkste discussiepunten voor intrekking van de derogatie op de euro zullen vermoedelijk de toekomstige ontwikkeling van de inflatie en de hoogte van de staatsschuld in Griekenland zijn.

Spreekpunten:

- Most likely the discussion in the EFC and the Ecofin will and should focus on the future development of inflation and the level and development of government debt in Greece.

Inflatie

- Regarding the future development of prices in Greece I agree with the analysis of the ECB that there are important upside risks to the prices in the coming one or two years nevertheless I also think the Greek government has succeeded in their policy of bringing down inflation to levels that are in line with a situation of sustainable price stability.
- A reason for this opinion is that the Greek government has succeeded in their policy of wage moderation by making wage agreements for several years that only foresee in a nominal rise of wages that only make up for the expected inflation in that year. Furthermore, although Greek inflation is above the eurozone average, a harmonized inflation of 2,1% in Greece in 1999 is within the range of eurozone levels of inflation with Ireland having an inflation of 2,5%, Portugal 2,2%, Spain 2,2% and we ourselves having an inflation of 2,0% in 1999.
- Regarding the upside risks to inflation and the relatively short history of price stability in Greece it is of particular importance for the Greek government to further support sustained price stability by a restrictive budgetary and income policy (wage agreements).

Staatsschuld

- Although I think the Greek government should be highly committed to further reduce their government deficit I think the high government debt cannot not be a reason to turn down the Greek application to join the eurozone.
- First of all we agreed on abrogating the decision on the existence of an excessive deficit in November last year which is the same as saying you have fulfilled the deficit criteria. So it is not very tenable to say six months later your government finances are not satisfactory. And, secondly in May 1998 we accepted Italy and Belgium with government deficits of more than 120%.

Achtergrond informatie:**Tabel 1. Kerncijfers**

	1998	1999	2000	2001	2002
reële groei BBP (%)	3,7	3,5	3,8	4,1	4,3
saldo lopende rek. (%BBP)	-2,7	-1,3	-1,8	-2,0	-2,0
werkloosheid (%beroepsbev.) ¹	9,8	9,4	9,0	8,6	-
begrotingssaldo (%BBP)	-2,5	-1,5	-1,2	-0,2	0,2
schuldquote (%BBP)	105,4	104,2	103,3	99,5	98,0

Bron: Griekse convergentieprogramma 1999-2002

¹ Autumn forecast European Commission

Griekenland heeft 10 miljoen inwoners (3,6% van eurogebied) en het bbp bedraagt 1,9% van het bbp van het eurogebied.

Inflatie

- Gedurende de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 realiseerde Griekenland een HICP-inflatie van 2,0%, lager dan de referentiewaarde van 2,4%; sinds januari 2000 heeft Griekenland een HICP-inflatie onder de referentiewaarde gerealiseerd. Griekenland voldoet dus aan het inflatiecriterium.
- Er bestaan duidelijke aanwijzingen dat de inflatie in Griekenland duurzaam op een niveau verenigbaar met prijsstabiliteit zal blijven:
  - door het succes van het beleid gericht op inflatiebestrijding is de inflatie (CPI) sinds 1990 van 20,4% teruggebracht tot 2,6% in 1999. Hierdoor zijn de inflatieverwachtingen in Griekenland duurzaam getemperd;
  - een gematigde loonontwikkeling sinds 1998.
- Dit neemt niet weg dat er verschillende opwaartse risico's voor de inflatie bestaan:
  - wegvallen van de eenmalige verlaging van de indirecte belastingen;
  - het niet verlengen van de 'herenakkoorden' (afspraken met belangrijke industriëlen om de prijzen van bepaalde producten, die tezamen ongeveer een derde uitmaken van het mandje op basis waarvan CPI wordt berekend, slechts beperkt te verhogen);
  - de zgn EMU-schok (verlagen van Griekse rente naar EMU niveau);
  - en ten slotte de convergentie van de drachme naar de conversiekoers (depreciatie van 2% vanaf koersniveau maart 2000).
- De door de ECB gedefinieerde opwaartse risico's moeten door de Griekse regering worden onderkend. Het beleid gericht op een gematigde loonontwikkeling, een stringent begrotingsbeleid en structurele hervormingen in met name de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid moeten voortvarend worden voortgezet. Hieraan zou de Griekse regering zich duidelijk moeten committeren.
- Daarnaast klinkt de kritiek dat het eurogebied door Griekenland verder zal worden verzwakt waardoor de euro verder onder druk zal komen te staan. Afgezien van het beperkte aandeel van Griekenland in het bbp van het eurogebied, is het twijfelachtig of de aanwezigheid van Griekenland negatief zal uitvallen voor de koers van de euro. Griekenland kent namelijk gedurende geruime tijd een instroom van kapitaal en een

economische groei die volgens de verwachtingen in 2000 en 2001 bijna 1% boven dat van de eurozone ligt.

<i>Gemiddelde geharmoniseerde inflatie (HICP)</i>	1996	1997	1998	1999	maart 2000
Griekenland	7.9	5.4	4.5	2.1	2.0
Euro-11	2.2	1.6	1.1	1.1	1.4
EU-15	2.5	1.7	1.3	1.2	1.4
Referentiewaarde	2.5	2.7	2.2	2.1	2.4

Staatsschuld

- De Ecofin Raad heeft in december 1999 het oordeel dat er in Griekenland sprake was van een buitensporig tekort ingetrokken en voldoet hiermee aan het criterium voor de overheidsfinanciën.
- De ECB constateert dat de zgn. tekort-schuldaanpassingen de belangrijkste factor voor de toegenomen schuld sinds begin jaren negentig is. Deze omvatten voornamelijk de herwaardering van in vreemde valuta luidende overheidsschuld na de devaluatie van de drachme in 1998 alsmede van transacties in financiële activa. Herwaarderingseffecten op in vreemde valuta luidende schuld hebben gedurende de jaren negentig voortdurend een opwaartse invloed uitgeoefend op de schuldquote.
- De ECB constateert dat niettegenstaande de verrichte inspanningen en de substantiële voortgang die is geboekt bij de verbetering van de huidige begrotingspositie, het een niet aflatende bron van zorg is of de overheidsschuld 'in voldoende mate afneemt en de referentiewaarde in een bevredigend tempo benadert' en of een houdbare begrotingspositie is bereikt.
- Het huidige convergentieprogramma voorziet niet in een reductie van de schuldquote binnen 10 jaar tot 60%. Hiervoor zijn substantiele primaire overschotten en voortdurende aanzienlijke algehele begrotingsoverschotten benodigd die de doelstellingen van het convergentieprogramma overtreffen. Daarnaast concludeert de ECB dat met het oog op de vergrijzing de inspanningen gericht op hervorming van het sociale-zekerheidsstelsel moeten worden opgevoerd.

Def CoCo nr 15 dd. 23 mei 2000

**Conclusies van de Coördinatie Commissie voor
Europese Integratie- en Associatieproblemen**
Nr 15 dd 23 mei 2000

Redacteur(en):

DIE
Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.
Den Haag
070 348 48 76

23 mei 2000

9.2 Toetreding Griekenland EMU / derogatie Zweden

De Van Dijkhuizengroep besprak dit punt (in een schriftelijke ronde) langs de volgende lijnen.

Vier Lidstaten van de Europese Unie hebben sinds 1 januari 1999 een derogatie op invoering van de euro. Denemarken en het Verenigd Koninkrijk hebben een speciale status in de aan het Verdrag gehechte protocollen gekregen ('opt-out' clause) en zijn daardoor niet gebonden deel te nemen aan de derde fase van de EMU. Voor Griekenland en Zweden hebben de Commissie en de ECB conform het Verdrag een verslag opgesteld over de bereikte convergentie.

Daarbij heeft de Griekse regering op 9 maart 2000 een officieel verzoek ingediend om intrekking van de derogatie per 1 januari 2001 overeenkomstig artikel 122, lid 2, van het Verdrag. Naar aanleiding van de gepresenteerde bevindingen in de Convergentieverslagen van de Commissie en de ECB heeft de Commissie alleen een voorstel voor Griekenland voorbereid om de derogatie op de euro op te heffen. Zweden voldoet niet aan alle convergentiecriteria en de derogatie op de euro kan derhalve volgens de Commissie niet worden opgeheven.

Bijgevoegd vindt u het concept Nederlands standpunt ten aanzien van de bereikte duurzame convergentie in Griekenland en Zweden. Na afloop van de MR van 26 mei 2000 zal het Nederlands standpunt naar de Kamer worden gezonden. Dit onderwerp zal aan de orde komen tijdens de Ecofin van 5 juni. Ten slotte zal tijdens de Europese Raad van 19 en 20 juni de Raad in de samenstelling van staatshoofden en regeringsleiders de toetreding bespreken waarna de Ecofin Raad op voorstel van de Commissie besluit over het intrekken van de derogatie voor Griekenland.

Bijlage(n): Nederlands standpunt

De Van Dijkhuizengroep besprak dit punt (in een schriftelijke ronde) langs de volgende lijnen.

CONVERGENTIEVERSLAGEN GRIEKENLAND EN ZWEDEN NEDERLANDS STANDPUNT INZAKE OPHEFFING DEROGATIE OP DE EURO VOOR GRIEKENLAND

1 Inleiding

Na de start van de EMU brengen de Commissie en de ECB (ingevolge artikel 122 van het Verdrag) tenminste om de twee jaar, of op verzoek van een lidstaat, een zogenaamd Convergentieverslag uit. Daarin wordt nagegaan of een land dat nog niet de euro heeft aangenomen ('een derogatie heeft') voldoet aan de voorwaarden voor de aanneming van de euro. Dit wordt getoetst aan de hand van dezelfde criteria (de 'Maastricht-criteria', artikel 121, lid 1, van het Verdrag) die golden voor het besluit van 3 mei 1998 met betrekking tot de landen die per 1 januari 1999 de euro hebben aangenomen. Van de vier lidstaten die de euro nog niet hebben aangenomen hebben de Commissie en de ECB voor Griekenland en Zweden een verslag opgesteld. Daarnaast heeft Griekenland op 9 maart 2000 een verzoek ingediend tot intrekking van de derogatie op de euro voor Griekenland. Het Verenigd Koninkrijk en Denemarken hebben een 'opt-out' voor deelname aan de derde fase van de EMU. Derhalve wordt een convergentieverslag voor deze landen pas opgesteld, indien zij hebben aangegeven naar de derde fase te willen overgaan.

De Convergentieverslagen van de ECB en de Commissie zijn beginpunt van de in artikel 122, lid 2, vervatte procedure. Naar aanleiding van de gepresenteerde bevindingen in de Convergentieverslagen heeft de Europese Commissie alleen een voorstel voor Griekenland voorbereid om de derogatie op de Euro op te heffen. Zweden voldoet niet aan alle convergentiecriteria en de derogatie op de euro kan derhalve volgens de Commissie niet worden opgeheven. Op 15 mei 2000 heeft het Europees Parlement zich positief over de toetreding van Griekenland tot het eurogebied uitgesproken. In de Ecofin Raad zal Griekenland op 5 juni voor de eerste maal worden besproken. Ten slotte zal de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders de Griekse deelname bespreken tijdens de ER op 19 en 20 juni waarna de Ecofin Raad, met gekwalificeerde meerderheid van stemmen zal beslissen of Griekenland volgens de criteria van artikel 121, lid 1, aan de noodzakelijke voorwaarden voldoet om de derogatie in te trekken.

In het vervolg van deze notitie zullen de prestaties van Griekenland op de verschillende convergentiecriteria worden behandeld. Voor ieder criterium afzonderlijk worden eerst de feiten weergegeven. Daarna volgt een nadere analyse, waarna besloten wordt met een standpunt. De juridische convergentie van Griekenland wordt behandeld in paragraaf 3. In paragraaf 4 volgt dan het standpunt van de Nederlandse regering over het voorstel van de Commissie tot intrekking van de derogatie voor Griekenland. Tot slot wordt kort ingegaan op het Convergentieverslag voor Zweden.

Tabel 1. Kerncijfers

	1998	1999	2000	2001	2002
reële groei BBP (%)	3,7	3,5	3,8	4,1	4,3
inflatie (CPI in %) ¹	4,7	2,5	2,1	2,1	2,0
saldo lopende rek. (%BBP)	-2,7	-1,3	-1,8	-2,0	-2,0
werkloosheid (%beroepsbev.) ²	9,8	9,4	9,0	8,6	-
begrotingssaldo (%BBP)	-2,5	-1,5	-1,2	-0,2	0,2
schulddquote (%BBP)	105,4	104,2	103,3	99,5	98,0

Bron: Griekse Convergenceprogramma 1999-2002

¹ Convergenceprogramma geeft geen HICP schattingen voor 2000 tot en met 2002. (HICP 1998 4,5% en 1999 2,3% (schatting))² Autumn forecast European Commission

2 Beoordeling van de Griekse convergentie

2.1 Inflatie

2.1.1 Convergenceverslagen Commissie en ECB

- Gedurende de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 realiseerde Griekenland een HICP-inflatie van 2,0%, lager dan de referentiewaarde van 2,4%; sinds januari 2000 heeft Griekenland een HICP-inflatie onder de referentiewaarde gerealiseerd.
- Afgemeten aan andere relevante inflatiemaatstaven (bv. afname van de stijging loonsom per werknemer van 12,2% in 1995 tot 4,8% in 1999) is er sprake geweest van een terugdringing van de onderliggende inflatie.
- Tijdelijke factoren, zoals de verlagingen van de indirecte belastingen hebben volgens ramingen van de ECB gedurende de referentieperiode de consumptieprijsinflatie teruggebracht met gemiddeld ongeveer 0,9 procentpunt. De Griekse regering heeft vanaf augustus 1998 een aantal 'herenakkoorden' afgesloten met ondernemingen in de handel, de industrie en de dienstverlening om de kleinhandelsprijzen te verlagen van een aantal goederen die een belangrijk deel uitmaken van de mand waaruit de CPI is samengesteld. Het is onzeker of het aflopen van deze akkoorden zal leiden tot opwaartse druk op de prijzen.
- De meeste thans beschikbare prognoses gaan uit van een inflatiepercentage tussen 2,2% en 2,4% in 2000 en tussen 2,3% en 2,7% in 2001 (ECB).
- Opwaartse risico's voor inflatie zijn het wegvallen van de eenmalige verlaging van de indirecte belastingen, het niet verlengen van de 'herenakkoorden, de zgn EMU-schok (verlagen van Griekse korte rente naar het EMU-niveau) en ten slotte de convergentie van de drachme naar de conversiekoers (depreciatie van 2% vanaf koersniveau maart 2000).

Tabel 2. Gemiddelde geharmoniseerde inflatie (HICP)

	1996	1997	1998	1999	maart 2000
Griekenland	7.9	5.4	4.5	2.1	2.0
Euro-11	2.2	1.6	1.1	1.1	1.4
EU-15	2.5	1.7	1.3	1.2	1.4
Referentiewaarde	2.5	2.7	2.2	2.1	2.4
gem. drie landen hoogste inflatie eurogebied	3.6 ¹	1.9	2.1	2.3	2.7 ²
gem drie landen laagste inflatie eurogebied	1.4 ¹	1.2	0.7	0.6	1.2 ²

Bron: ECB/Eurostat ¹ CPI ² Ramingen CPI voor 2000

2.1.2 Analyse

Alhoewel Griekenland voldoet aan het inflatiecriterium, moet de vraag gesteld worden of de bereikte prijsstabiliteit duurzaam is. De daling in de inflatie is deels bereikt via eenmalige maatregelen die na verloop van tijd weer uit de inflatiecijfers zullen lopen. Hoe groot is het risico dat de inflatie weer zal toenemen tot een niveau wat duidelijk boven dat van de huidige euro-landen ligt?

Er bestaan aanwijzingen dat de inflatie in Griekenland duurzaam op een niveau zal blijven dat kan worden gezien als verenigbaar met prijsstabiliteit en in lijn is met de inflatieontwikkeling in het eurogebied. Door het succes van het beleid gericht op inflatiebestrijding is de inflatie (CPI) sinds 1990 van 20,4% teruggebracht tot 2,6% in 1999. Hierdoor zijn de inflatieverwachtingen in Griekenland duurzaam getemperd wat tot uiting komt in de gematigde loonontwikkeling sinds 1995 (daling loonsomstijging per werknemer van 12,2% in 1995 tot 4,8% in 1999). Dit proces werd ondersteund door een sterke productiviteitsverbetering waardoor de stijging van de loonkosten per eenheid product is teruggebracht van 11,6% in 1995 tot 2,5% in 1999. Weliswaar bevindt de inflatie zich in Griekenland nog boven het gemiddelde niveau van het eurogebied, maar met 2,1% ligt de Griekse inflatie beneden die van Ierland, Portugal en Spanje. Ook voor 2000 zijn de verwachtingen dat de inflatie in Griekenland zich weliswaar aan de bovenkant, maar nog steeds binnen de 'inflatie-range' van het eurogebied zal bevinden.

Niettemin moeten de door de ECB gedefinieerde opwaartse risico's door de Griekse regering worden onderkend. Het beleid gericht op een gematigde loonontwikkeling, een stringent begrotingsbeleid en structurele hervormingen in met name de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid moeten voortvarend worden doorgezet. De Raadsopinie van 31 januari betreffende het Griekse convergentieprogramma roept hiertoe op.

2.1.3 Standpunt

Griekenland voldoet aan het inflatiecriterium voor deelname aan de Euro. Gedurende de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 realiseerde Griekenland een HICP-inflatie van 2,0%, hetgeen lager dan de referentiewaarde van 2,4% is. Eenmalige maatregelen dragen in belangrijke mate bij aan dit resultaat. De Griekse regering dient daarom het ingezette beleid van loonmatiging en het stringente begrotingsbeleid voort te zetten respectievelijk te intensiveren teneinde de inflatie duurzaam op een niveau dat verenigbaar is met prijsstabiliteit te behouden, conform de oproep van de Raadsopinie van 31 januari 2000.

2.2 Houdbare karakter van de overheidsfinanciën

2.2.1 Convergentieverslagen Commissie en ECB

- In het referentiejaar 1999 kwam het begrotingstekort van de totale overheid uit op 1,6%, ruim onder de referentiewaarde van 3%, terwijl de schuldquote 104,4% bedroeg en dus ver boven de referentiewaarde van 60% lag. Vergeleken met het voorgaande jaar is het begrotingstekort met 1,5% teruggebracht, en de schuldquote met 1%. Volgens ramingen daalt het begrotingstekort in 2000 tot 1,3% en de schuldquote tot 103,7% bbp.
- De Ecofin Raad heeft op 29 november 1999 het oordeel dat er in Griekenland sprake was van een buitensporig tekort ingetrokken.
- De ECB constateert dat de zgn. tekort-schuldaanpassingen de belangrijkste factor voor de toegenomen schuld sinds begin jaren negentig is. Deze omvatten voornamelijk de herwaardering van in vreemde valuta luidende overheidsschuld na de devaluatie van de

drachme in 1998 alsmede van transacties in financiële activa. Herwaarderingseffecten op in vreemde valuta luidende schuld hebben gedurende de jaren negentig voortdurend een opwaartse invloed uitgeoefend op de schuldquote.

- Het aandeel van in vreemde valuta luidende schuld bedroeg in 1999 33%, waarvan iets meer dan de helft luidde in valuta's van niet-eurolanden.
- Structurele verbeteringen hebben een belangrijke rol gespeeld in het terugbrengen van het overheidstekort. Het primaire overheidssaldo is van een tekort van bijna 6% in 1990 toegenomen tot een overschot van bijna 6% in 1999.
- Het Griekse Convergentieprogramma voor de periode tot en met 2002 streeft naar een overschot van 0,2% bbp in 2002, dat bereikt moet worden door de primaire lopende uitgaven te beperken, terwijl tegelijkertijd in een verhoging van het niveau van de overheidsinvesteringen wordt voorzien. Het primaire overschot blijft in 2002 op het niveau van 1999.
- De Raad heeft in zijn opinie van 31 januari 2000 geconcludeerd dat het geactualiseerde Convergentieprogramma voldoet aan de vereisten van het Pact voor stabiliteit en groei, maar heeft de Griekse regering opgeroepen betere uitkomsten te bereiken onder meer met het oog op het verder verlagen van de inflatie.

	1999	2000	2001	2002	2003
Griekenland	104.2	103.3	99.5	98.0	-
Italië	114.7	111.7	108.5	104.3	100.0
België	114.9	112.4	108.8	105.0	101.3

Bron: Stabiliteits- en convergentieprogramma's 1999/2000

2.2.2 Toelichting

De beschikking van de Raad omtrent een buitensporig tekort als bedoeld in artikel 104 lid 6 van het Verdrag is door de Raad op 29 november 1999 ingetrokken. Hiermee voldoet Griekenland formeel aan het criterium ten aanzien van het houdbare karakter van de situatie van de overheidsfinanciën. Art 121, lid 1, definieert immers het voldoen aan het criterium van houdbare overheidsfinanciën als het niet hebben van een buitensporig tekort. Artikel 2 van het Protocol betreffende de in artikel 121 van het Verdrag bedoelde convergentiecriteria stelt dat dit criterium inhoudt 'dat ten aanzien van de lidstaat op het tijdstip van het onderzoek geen raadsbesluit krachtens artikel 104, lid 6, van het Verdrag is genomen, waarin wordt vastgesteld dat er in de betrokken lidstaat een buitensporig tekort bestaat'.

In mei 1998 moest voor een groot aantal landen gelijktijdig met de beslissing over deelname aan de derde fase van de EMU het buitensporig-tekortoordeel worden ingetrokken. Voor Griekenland is dit besluit al op 29 november 1999, een half jaar vóór de toetredingsbeslissing, ingetrokken.

Ondanks dat Griekenland sinds november 1999 voldoet aan het criterium van de overheidsfinanciën, dient, nu de toetreding van het land tot de EMU aan de orde is opnieuw te worden beoordeeld of een houdbare situatie van de overheidsfinanciën nog steeds aanwezig is. De schuldquote ligt ruim boven de referentiewaarde van 60% bbp. De ECB constateert dat het een niet aflatende bron van zorg is of de overheidsschuld 'in voldoende mate afneemt en de referentiewaarde in een bevredigend tempo wordt benaderd' en of een houdbare begrotingspositie is bereikt. Volgens het rapport van de ECB zijn voor een reductie van de schuldquote binnen 10 jaar tot een waarde van 60% uit het Stabiliteits- en Groeipact

substantiële primaire overschotten en voortdurende aanzienlijke algehele begrotingsoverschotten benodigd, die de doelstellingen van het Convergenceprogramma overtreffen. Daarnaast concludeert de ECB dat met het oog op de vergrijzing de inspanningen gericht op hervorming van het sociale-zekerheidsstelsel moeten worden opgevoerd. Na in 1993 een hoogtepunt te hebben bereikt, is de schuldquote gestabiliseerd, om vervolgens met 5,3% af te nemen tot 104,4% bbp in 1999. Volgens het in 1999 aangepaste Griekse Convergenceprogramma zal de schuldquote dalen tot minder dan 100% BBP in 2001.

De Griekse regering heeft, bij de Raadsbeslissing tot opheffing van het buitensporig tekortoordeel, bevestigd dat zij blijft streven naar een primair overschot dat krachtig bijdraagt tot de daling van de schuldquote. Dit primair overschot is van essentieel belang voor de verdere blijvende daling van de schuldquote.

2.2.3 Standpunt

Op 29 november 1999 werd door de Ecofin Raad geconcludeerd dat het buitensporige tekort in Griekenland is gecorrigeerd en werd de beschikking van de Raad betreffende het bestaan van een buitensporig tekort ingetrokken. Hiermee voldoet Griekenland formeel aan het criterium met betrekking tot het houdbare karakter van de overheidsfinanciën. In 2003 zal de overheidsbegroting een licht overschot vertonen. Er ligt een duidelijke committering van de Griekse regering de staatsschuld krachtig te laten dalen.

2.3 Wisselkoersontwikkelingen

2.3.1 Convergenceverslagen Commissie en ECB

- De Griekse drachme neemt sinds 16 maart 1998 deel aan het ERM-I en trad bij de aanvang van de derde fase van de EMU toe tot het ERM-II; de drachme werd in de referentieperiode gewoonlijk boven de spilkoers verhandeld en de wisselkoersvolatiliteit daalde aanmerkelijk; relatief hoge renteversillen hebben echter in de referentieperiode een belangrijke rol gespeeld;
- Met ingang van 17 januari 2000 werd de spilkoers van de drachme opgewaardeerd tot GRD 340,75 ten opzichte van de euro. Het besluit werd genomen ter ondersteuning van de doelstelling van de Griekse autoriteiten om de Griekse economie op een koers van duurzame groei met prijsstabiliteit te houden.
- De sterke appreciatie van de reële wisselkoers met 30,2% sinds 1987 moet volgens de ECB worden gezien in het licht van het inhaalproces dat Griekenland doormaakt ten opzichte van de rest van de EU. Dit proces gaat normaliter gepaard met een sterke productie- en productiviteitsgroei en appreciatie van de reële wisselkoers. Evenzo dienen de aanzienlijke Griekse tekorten op de lopende rekening in de jaren negentig en de verslechtering van de externe-vermogenspositie sinds 1996 te worden gezien in samenhang met de kapitaal invoer voor de financiering van investeringen.

2.3.2 Standpunt

De Griekse drachme neemt sinds 16 maart 1998 deel aan het ERM-I en trad bij de aanvang van de derde fase van de EMU toe tot het ERM-II. De drachme heeft twee jaar lang, zonder grote spanningen, met inachtneming van de normale fluctuatiemarges en zonder een devaluatie ten opzichte van een munt van een andere lidstaat aan het wisselkoersmechanisme van het Europees Monetair Stelsel deelgenomen en voldoet daarmee aan het wisselkoerscriterium.

2.4 Lange-rente

2.4.1 Convergenterverslagen Commissie en ECB

- Gedurende de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 bedroeg de lange rente in Griekenland gemiddeld 6,4% en lag daarmee 0,8% onder de referentiewaarde voor het rentecriterium van 7,2%.
- In maart 2000 bedroeg de écart tussen de Griekse lange rente en het gemiddelde voor het eurogebied ongeveer 0,8%, terwijl die tussen de Griekse korte rente en het gemiddelde voor het eurogebied in het eerste kwartaal van 2000 540 basispunten bedroeg. Reden voor deze relatief hoge spread was het strikte monetaire beleid van de Griekse centrale bank met als doel zo lang mogelijk de inflatie in Griekenland af te remmen.

2.4.2 Standpunt

Gedurende de referentieperiode van april 1999 tot en met maart 2000 bedroeg de lange rente in Griekenland gemiddeld 6,4% en lag daarmee 0,8% onder de referentiewaarde voor het rentecriterium van 7,2%. Griekenland voldoet hiermee aan het rentecriterium en geeft daarmee een indicatie van de duurzaamheid van de door Griekenland bereikte convergentie en van zijn deelneming aan het wisselkoersmechanisme van het Europees Monetair Stelsel.

3 Verenigbaarheid van de nationale wetgeving met het Verdrag

3.1 Toelichting

Voor de bepaling van de terreinen waarop aanpassing van de nationale wetgeving is vereist, wordt een onderscheid gemaakt tussen: de onafhankelijkheid van de nationale centrale banken; de juridische integratie van de nationale centrale banken in het ESCB; en, andere wetgeving dan die welke betrekking heeft op nationale centrale banken.

De ECB concludeert dat er geen onverenigbaarheden resteren op het punt van de centrale-bankonafhankelijkheid in Griekenland. De juridische integratie houdt in dat nationale centrale banken die volledig deelnemen een integrerend deel uitmaken van het ESCB en dat zij handelen in overeenstemming met de richtsnoeren en instructies van de ECB. Bepalingen in nationale wetgeving die de uitvoering van met het ESCB verband houdende taken of de naleving van door de ESB genomen besluiten in de weg staan, zijn derhalve onverenigbaar met de effectieve werking van het ESCB. De statuten van de Bank van Griekenland zijn op 26 april 2000 gewijzigd en aangepast aan de in het Verdrag en de Statuten van het ESCB vastgelegde vereisten voor de volledige juridische integratie van de Bank van Griekenland in het ESCB. De nieuwe statuten moeten nog worden goedgekeurd door het parlement. Aangenomen dat de nieuwe statuten van de Bank van Griekenland worden goedgekeurd door het parlement en dat zij tijdig in werking treden en aangenomen dat de nationale wetgeving overeenkomstig wordt aangepast, zullen in de wetgeving inzake de Bank van Griekenland geen onvolkomenheden resteren met betrekking tot de vereisten van het Verdrag en de Statuten van de ECB ten aanzien van de volledige juridische integratie van de Bank van Griekenland in het ESCB.

De andere wetgeving heeft met name betrekking op de uitvoering door de nationale centrale banken van met het ESCB verband houdende taken alsmede wetgeving op monetair terrein, zoals de uitgifte van bankbiljetten en munten en het beheer van externe reserves. Deze wetgeving zal worden aangepast door middel van een wet omtrent de invoering van de euro, waarvan de ECB in kennis is gesteld en welke bij het parlement zal worden ingediend.

3.2 Standpunt

Met inachtneming van de door de ECB gemaakte voorbehouden is de nationale wetgeving van Griekenland, met inbegrip van de statuten van de Griekse centrale bank, verenigbaar met artikel 108 en 109 van het Verdrag en de statuten van het ESCB.

4 Commissie-voorstel voor een Raadsbeslissing betreffende het intrekken van de derogatie op de euro

4.1 Inhoud van Commissie-voorstel

De Commissie geeft in de door haar opgestelde overwegingen bij het voorstel voor een Raadsbeslissing uitsluitend een uitvoerige beschrijving van de gevolgde procedure en de wijze waarop de criteria zijn toegepast. Vervolgens wordt een opsomming gegeven van de Griekse prestaties ten aanzien van de criteria uit artikel 121 lid 1 van het verdrag: de Griekse wetgeving is verenigbaar met artikel 108 en 109 en de statuten van het ESCB, de inflatie is beneden de referentiewaarde, Griekenland kent geen beschikking van de Raad inzake een buitensporig tekort, Griekenland heeft gedurende twee jaar binnen de normale fluctuatiemarges deelgenomen aan het ERM II en de Griekse lange termijn rentevoet was beneden de referentiewaarde. Griekenland voldoet daarmee aan de voorwaarden voor de aanneming van één munt.

4.2 Standpunt

Griekenland voldoet aan de nodige voorwaarden voor de aanneming van één munt en derhalve kan Nederland instemmen met het intrekken van de Griekse derogatie op de euro. In Griekenland is een hoge mate van duurzame convergentie met het eurogebied bereikt zoals blijkt uit de toetsing van de economische convergentie met behulp van de verschillende criteria uit artikel 121 lid 1 van het Verdrag; de ontwikkeling van de prijzen, de begrotingspositie van de overheid, de wisselkoers en de lange rente, waarbij ook rekening is gehouden met andere factoren.

Ondanks de goede resultaten die Griekenland op het punt van de convergentie heeft bereikt, vereist met name de verzekering van de duurzaamheid van de prijsstabiliteit en van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën dat het Griekse financieel-economische beleid de komende jaren met kracht wordt voortgezet.

In de beoordeling van het Griekse convergentieprogramma heeft de Raad op 31 januari 2000 de Griekse regering opgeroepen het strikte financieel-economische beleid voort te zetten. Bij het intrekken van het buitensporig-tekortoordeel van Griekenland op 29 november 1999 heeft de Griekse regering bevestigd dat zij blijft streven naar een primair overschot dat krachtig bijdraagt tot de daling van de schuldquote.

De volledige deelname van Griekenland aan de EMU betekent ook dat Griekenland in het kader van het Stabiliteitspact en de diverse andere coördinatieprocedures zich blootstelt aan nog scherpere 'peer pressure' ten aanzien van het economisch beleid. Hiervan zal een sterk disciplinerend effect uitgaan.

Alles afwegende is de Nederlandse regering voorstander van het intrekken van de Griekse derogatie op de euro.

Memorandum

Van Ambassade Parijs / Financieel Raad
Aan FIN/BFB en IFZ, BZ/DIE/SF, EZ/BEB/DEI
C.c. PV EU, EU distributie
Datum 30-05-2000
Betreft Ecofin 5 juni 2000 / Briefing op de Trésor

Toetreding van Griekenland tot de EMU
benadrukt dat een besluit om Griekenland te laten
toetreden tot de EMU op adequate wijze moet worden toegelicht.
Aan de pers en de financiële markten moet duidelijk worden
uitgelegd dat Griekenland wordt toegelaten omdat het land
thans voldoet aan 'exact dezelfde criteria' die in 1998 zijn

toegepast voor de 11 landen van de huidige Euro-zone,
geheel volgens de eerder afgesproken regels. Dit is van
belang voor de juiste koersvorming van de Euro.

Commission proposes amendments to existing euro regulations to include Greece

---

DN: [IP/00/551](#) Date: 2000-05-30

TXT: [FR](#) [EN](#) [DE](#) [EL](#)

PDF: [FR](#) [EN](#) [DE](#) [EL](#)

Word Processed: [FR](#) [EN](#) [DE](#) [EL](#)

IP/00/551

Brussels, 30 May 2000

Commission proposes amendments to existing euro regulations to include Greece

The Commission today adopted proposals for amendments to Regulation No 2866/98 on "the conversion rates between the euro and the currencies on the Member States adopting the euro". The Commission proposes the conversion rate between the euro and the drachma to be fixed at 340.750 drachma, i.e. the current central parity rate within ERM 2, to come into force on 1 January 2001. Moreover the Commission adopted proposals for amendments to Regulation No 974/98 on "the introduction of the euro" and No 1103/97 on "certain provisions relating to the introduction of the euro" in both cases including Greece in the list of the eleven countries currently participating in the euro.

The three proposed amendments constitute secondary legislation that would have to be adopted by the Council of Economic and Finance Ministers (Ecofin) after the final decision on Greece's entry in the third stage of Economic and Monetary Union (EMU). If such a decision is positive the Commission proposals would be adopted by Ecofin on 19-20 June at the time of the European Council in Feira. The amended Regulations will take effect on 1 January 2001, i.e. at the time of Greece's entry in the euro-zone.

Faxbericht

Ambassade van het
Koninkrijk der Nederlanden

Aan FIN/BFB/EU
EZ/BEB/DEI/IM

Fax

Economische Afdeling
Ambassade van het
Koninkrijk der Nederlanden te Berlijn
Friedrichstraße 95
10117 Berlijn
Duitsland

Datum 31 mei 2000
Kenmerk
Blad 1/9
Bijlage(n) 2
Betreft Briefing Ecofinraad
C.c.

Auteur
Telefoon
Fax
E-mail

Bijgaand briefing Ecofinraad.

Met vriendelijke groet,
i.A.:

Memorandum

Van   Ambassade Berlijn/EA
Aan   DIE/SF
C.c.   FIN/BFB/EU, EZ/BEB/DEI/IM
Datum   31 mei 2000
Kenmerk   BLN/EA-222/2000
Betreft   Euro 11/Ecofinraad/Duitse positie

Derogatie invoering EURO Griekenland/Zweden

Duitsland stemt in met het Commissievoorstel de Griekse derogatie op de invoering van de euro per 1 januari 2000 in te trekken. Ook naar Duitse opvatting voldoet Griekenland aan alle convergentiecriteria. Men wil dat op de Ecofinraad en marge van de ER op 19/20 juni a.s. alle relevante besluiten terzake worden genomen.

Men stemt eveneens in met de conclusie van de Commissie dat de Zweedse derogatie niet kan worden ingetrokken. Minister Eichel zal mogelijk Zweden aansporen zo spoedig mogelijk aan zijn

verdragsverplichtingen te voldoen zodat toetreding tot de Euro
mogelijk wordt.

Geannoteerde agenda Euro-II d.d. 4 juni 2000

Vorbereiding van de Ecofin Raad en marge van de Europese Raad d.d. 19/20 juni
- Convergenterislagan van de Commissie en de ECB en intrekking derogatie Griekenland
document: Convergenterislagan van de Commissie en de ECB
aard bespreking: oriënterend debat

Vier lidstaten van de Europese Unie hebben sinds 1 januari 1999 een derogatie op invoering van de euro. Denemarken en het Verenigd Koninkrijk hebben een speciale status in de aan het Verdrag gehechte protocollen gekregen ('opt-out' clause) en zijn daardoor niet gebonden deel te nemen aan de derde fase van de EMU. Voor Griekenland en Zweden hebben de Commissie en de ECB conform het Verdrag een verslag opgesteld over de bereikte convergentie.

Daarbij heeft de Griekse regering op 9 maart 2000 een officieel verzoek ingediend om intrekking van de derogatie per 1 januari 2001 overeenkomstig artikel 122, lid 2, van het Verdrag. Naar aanleiding van de gepresenteerde bevindingen in de Convergenterislagan van de Commissie en de ECB, heeft de Commissie voor Griekenland een voorstel voorbereid om de derogatie op de euro op te heffen. Het standpunt van de Nederlandse regering terzake zal u afzonderlijk worden toegezonden. Tijdens de Europese Raad van 19 en 20 juni zal de Raad in de samenstelling van staatshoofden en

regeringsleiders de toetreding van Griekenland tot het euro-gebied bespreken waarna de Ecofin Raad op voorstel van de Commissie besluit over het intrekken van de derogatie voor Griekenland.

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Afdeling Internationale Monetaire Zaken

Auteur: IMZ 00/1014 ;

Agendapunt : EMU Toetreding Griekenland

Documentatie

- Cie-voorstel voor een Raadsbeslissing tot intrekking van de derogatie op de euro voor Griekenland per 1 januari 2001
- Voorstel voor een Raadsopinie ten behoeve van de bespreking in de Raad in de samenstelling van Staatshoofden en regeringsleiders tijdens ER in Feira op 19-20 juni.
- Nederlands standpunt
- Convergentieverslag 2000 van de Cie en de ECB

Procedure

Vorbereiding van de bespreking in de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders over de toetreding van Griekenland tot het eurogebied. Tevens voorbereiden van de (Ecofin) Raadsbeslissing tot intrekking van de derogatie op de euro voor Griekenland tijdens de ER in Feira op 19-20 juni 2000.

Een Raadsopinie (Ecofin) zal worden opgesteld als input voor de bespreking in de Raad in de samenstelling van staatshoofden en regeringsleiders. Daarnaast zal het Cie-voorstel voor de Raadsbeslissing tot opheffing van de derogatie op de euro worden besproken.

Ten slotte zal moeten worden besloten over de hoogte van de conversiekoers en de datum waarop de formele beslissing tot vaststelling van de conversiekoers moet worden genomen.

NL inzet

Griekenland voldoet aan de nodige voorwaarden voor de aanneming van één munt en derhalve kan de Nederlandse regering instemmen met het intrekken van de Griekse derogatie op de euro.

Nederland kan instemmen met vaststelling op 19-20 juni 2000 van de conversiekoers gelijk aan de huidige pariteitskoers, per ingang van 1 januari 2001.

Interventie

zie bijlage

Toelichting

- 3 mei Presentatie Convergentieverslagen ECB en Commissie
- 18 mei Positief advies Europees Parlement t.a.v. Griekse deelname eurozone
- 29 mei **brief met regeringsstandpunt en toelichting naar TK**
- 31 mei gebruikelijke algemene kameroverleg over Ecofin van 5 juni
- 5 juni voorbespreking in Ecofin
- 19/20 juni ten slotte zal de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders de Griekse deelname bespreken waarna de Ecofin Raad, met gekwalificeerde meerderheid van stemmen zal beslissen of de derogatie op de euro voor Griekenland zal worden ingetrokken

1. Kern

Het concluderende Nederlandse standpunt is te vinden in paragraaf vier. Hierin wordt geconcludeerd dat Nederland kan instemmen met het intrekken van de derogatie omdat Griekenland voldoet aan de convergentiecriteria. Verder wordt in het Nederlands standpunt verwezen naar de Raadsopinie over het Griekse convergentieprogramma en naar de committering van de Griekse regering aan een verdere daling van de staatsschuldquote die zij heeft gedaan in het besluit tot intrekking van het buitensporig-tekortoordeel.

De Cie. heeft op 30 mei het voorstel tot aanpassing van de conversiekoers, inclusief de datum van vaststelling op het internet gepubliceerd. (zie: 4 vaststelling conversiekoers)

2 Tekst Raadsbeslissing

Het eventueel opnemen in het besluit tot intrekking van de Griekse derogatie van extra committeringen van Griekenland is niet haalbaar en niet wenselijk: het besluit van 3 mei 1998 over de toetreding was "kaal"; de extra committeringen van Italië en België stonden in het convergentieverslag. Duidelijke committeringen moeten vooraf worden gemaakt.

In de beoordeling van het Griekse convergentieprogramma heeft de Raad op 31 januari 2000 de Griekse regering opgeroepen het strikte financieel-economische beleid voort te zetten. Bij het intrekken van het buitensporig-tekortoordeel van Griekenland op 29 november 1999 heeft de Griekse regering bevestigd dat zij blijft streven naar een primair overschot dat krachtig bijdraagt tot de daling van de schuldquote. De volledige deelname van Griekenland aan de EMU betekent ook dat Griekenland in het kader van het Stabiliteitspact en de diverse andere coördinatieprocedures zich blootstelt aan nog scherpere 'peer pressure' ten aanzien van het economisch beleid. Hiervan zal een sterk disciplinerend effect uitgaan.

Een belangrijk besluit, toetreding tot de eurozone, dient niet geformuleerd te worden als een "ja, mits of nee,tenzij". Dit neemt niet weg dat intern via de verschillende coördinatieprocedures het Griekse economische beleid scherp moet worden gevolgd.

3 Briefing Raad van Regeringsleiders en Staatshoofden

Het EFC-secretariaat heeft een voorstel gemaakt voor een begeleidende notitie van de Ecofin bij het Commissie-voorstel tot intrekking van de derogatie, ter bespreking door de Raad in de samenstelling van Staatshoofden en Regeringsleiders tijdens de ER in Feira op 19-20 juni. Dit

geeft een opsomming van de prestaties van Griekenland ten aanzien van de convergentiecriteria en concludeert dat Griekenland aan alle criteria voldoet en de Ecofin Raad derhalve van zins is de derogatie in te trekken en de conversiekoers vast te stellen op de huidige pariteitskoers met de euro.

4 Vaststelling conversiekoers

Bespreking in het EFC van 29 maart en 26 mei leverde geen zwaarwegende bezwaren op tegen het onmiddellijk vaststellen en bekendmaken op 19-20 juni 2000 van de conversiekoers per 1 januari 2001. De hoogte van de conversiekoers zal gelijk aan de huidige pariteitskoers in ERM-II (in een verordening) worden vastgesteld. De spijlkoers van de drachme is op 15 januari j.l. gerevalueerd met 3,5% en vastgesteld op 1 euro = 340,750 drachme.

De Cie. is feitelijk al op de beslissing van de Raad vooruitgelopen door het voorstel tot aanpassing van de conversiekoers, inclusief de datum van vaststelling al op het internet te publiceren. Aangezien we inhoudelijk geen bezwaar tegen het voorstel hebben en er geen heftige reacties in de markt op dit bericht te verwachten zijn kunnen we met de gang van zaken leven. Desalniettemin is het niet bijzonder handig van de Cie. om de Raad op deze manier min of meer voor een voldongen feit te plaatsen. Bovendien is het goed gebruik om over wisselkoerskwesaties pas mededelingen te doen nadat het besluit is genomen.

De ECB heeft tijdens het EFC een -concept- communiqué uitgedeeld waarin de ECB zich samen met de Griekse centrale bank committeert aan de convergentie van de koers van de drachme naar de pariteitskoers. De convergentie dient tenminste voor 29 december 2000 te zijn afgerond. Sinds 15 januari beweegt de koers van de drachme al zeer geleidelijk naar de pariteitskoers en grote problemen zijn dan ook niet te verwachten. (29 mei drachme/euro 337,45) Dit communiqué dient gevoegd te worden bij het communiqué naar aanleiding van de vaststelling van de conversiekoers door de Ecofin Raad.

Overeenkomstig artikel 123 lid 4 van het Verdrag zal de Raad met eenparigheid van stemmen van de lidstaten zonder derogatie en de betrokken lidstaat, op voorstel van de Cie. en na raadpleging van de ECB de conversiekoers vaststellen. (nog geen Cie-voorstel ontvangen)

5 Overige maatregelen met betrekking tot de introductie van de euro

1. Council Regulation (EC) No 1103/97 of 17 June 1997 on certain provisions relating to the introduction of the euro.
  2. Council Regulation (EC) No 974/98 of 3 May 1998 on the introduction of the euro.
  3. Council Regulation (EC) No 2866/98 of 31 December 1998 on the conversion rates between the euro and the currencies of the Member States adopting the euro
1. In deze verordening werden de meest dringende aspecten van het vereiste juridische kader geregeld; de continuïteit van contracten, het in rechtsinstrumenten vervangen van verwijzingen naar de ecu door verwijzingen naar de euro en de afrondingsregels.

2. Deze verordening regelt de vervanging, per 1 januari 1999, van de munteenheden van de deelnemende lidstaten door de euro; een euro is verdeeld in honderd cent. Tijdens de overgangperiode wordt de euro ook, overeenkomstig de omrekeningskoersen, onderverdeeld in de nationale munteenheden.

Gedurende de overgangperiode mag elke deelnemende lidstaat krachtens de verordening ook de maatregelen nemen die noodzakelijk zijn om de muntaanduiding van in zijn nationale munteenheid luidende uitstaande schuld die is uitgegeven door de overheidsbesturen van die lidstaat in de euro-eenheid te wijzigen en om het mogelijk te maken de rekeneenheid voor zijn werkingsprocedures van de nationale munteenheid in de euro-eenheid te wijzigen.

In de verordening is bepaald dat de ECB en de centrale banken van de deelnemende lidstaten vanaf 1 januari 2002 in euro's luidende bankbiljetten in omloop brengen. Vanaf diezelfde datum geven de deelnemende lidstaten in euro of in cent luidende muntstukken uit.

Bankbiljetten en muntstukken in de nationale munteenheid blijven tot uiterlijk zes maanden na het einde van de overgangperiode binnen de territoriale grenzen van de betrokken lidstaat wettig betaalmiddel; die periode kan door nationale wetgeving worden bekort.

3. Verordening waarin de conversiekoersen van de nationale valuta met de euro formeel worden vastgesteld.

De Cie. stelt voor de drie verordeningen te amenderen om de opname van Griekenland in het juridisch raamwerk voor de euro per 1 januari 2001 mogelijk te maken. Belangrijkste knelpunt is de overgangperiode naar de chartale euro. Kan Griekenland hieraan voldoen? Volgens de Cie. zijn er geen uitzonderingsbepalingen voor Griekenland vereist en is amendering van de bestaande verordening afdoende. Navraag bij het Banknote Committee leverde op dat de Griekse centrale bank op 1 januari 2002 eurobankbiljetten en munten zal kunnen uitgeven. Griekenland heeft zich echter niet, zoals de huidige euro-landen gecommitteerd aan de overgangperiode van 2 tot 8 weken.

Ecopin 5 juni 2000

R 31/5
Interventie

Allereerst wil ik graag van de gelegenheid gebruik maken om Griekenland te feliciteren met de indrukwekkende prestaties van de afgelopen jaren. Het terugdringen van de inflatie en het overheidstekort zijn prestaties van formaat.

Maar ondanks deze goede resultaten is het zeer belangrijk voor de Griekse regering het momentum niet te verliezen. De bereikte prijsstabiliteit moet worden vastgehouden en de staatsschuld moet versneld worden teruggebracht. Het financieel-economische beleid van de afgelopen jaren dient daarom krachtig voort te worden gezet¹. De noodzaak hiertoe blijkt ook uit de beoordeling van de ECB. De begrotingsoverschotten zouden de doelstellingen van het Convergentieprogramma moeten overtreffen.

Het geheel overziend kunnen we concluderen dat Griekenland voldoet aan de nodige voorwaarden voor de aanneming van één munt en derhalve kan de Nederlandse regering instemmen met het intrekken van de Griekse derogatie op de euro.

Het doet mij veel genoegen Griekenland binnenkort te mogen verwelkomen als twaalfde lidstaat in het eurogebied.

---

¹ U kunt hierbij verwijzen naar de beoordeling door de Raad van het Griekse convergentieprogramma op 31 januari 2000 waarin de Raad de Griekse regering oproept het ingezette beleid van loonmatiging en het stringente begrotingsbeleid voort te zetten respectievelijk te intensiveren.

Bij het intrekken van het buitensporig-tekortoordeel van Griekenland op 29 november 1999 heeft de Griekse regering bevestigd dat zij blijft streven naar een primair overschot dat krachtig bijdraagt tot de daling van de schuldquote.

Coördinatie Commissie
voor de Europese Integratie- en Associatieproblemen

nr. 17 d.d. 14 juni 2000

Redacteur(en):

DIE
Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

070 348 6133

14 juni 2000

3.3 EMU/Griekenland

De Van Dijkhuizengroep van 8 juni 2000 behandelde dit onderwerp langs de volgende lijnen.

De Griekse regering heeft op 9 maart 2000 een officieel verzoek ingediend om intrekking van de derogatie per 1 januari 2001 overeenkomstig artikel 122, lid 2, van het Verdrag. Naar aanleiding van de gepresenteerde bevindingen in de Convergentieverslagen van de Commissie en de ECB heeft de Commissie een voorstel voorbereid om de derogatie op de euro voor Griekenland op te heffen.

Verwezen kan worden naar het Nederlands standpunt ten aanzien van de bereikte duurzame convergentie in Griekenland en Zweden zoals deze u is toegezonden in de DG conclusies t.b.v. de Ecofin van 5 juni. Het Nederlands standpunt is vervolgens vastgesteld in de MR van 26 mei 2000. Op 18 mei heeft het Europees Parlement positief geadviseerd. De Ecofin van 5 juni heeft vervolgens in lijn met het Nederlands standpunt een positief advies aan de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders opgesteld. Na bespreking in de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders zal de Ecofin Raad op voorstel van de Commissie met gekwalificeerde meerderheid beslissen over het intrekken van de derogatie op de euro voor Griekenland.

De Coördinatie Commissie concludeerde dat Nederland zich bij de bespreking en besluitvorming over de intrekking van de derogatie op de euro voor Griekenland zal laten leiden door het door de MR van 26 mei vastgestelde standpunt dat Nederland kan instemmen met het intrekken van de derogatie op de euro voor Griekenland.

3.4

DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Afdeling Internationale Monetaire Zaken

Auteur: , IMZ 00/1096 ;

Agendapunt 3-6: EMU Toetreding Griekenland

Documentatie:

- Nederlands standpunt inzake de opheffing van de derogatie op de euro voor Griekenland
- Ontwerp-verslag van de Raad Ecofin over Griekenland (gericht aan de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders)
- Concept Raadsbeslissing tot intrekking van de derogatie op de euro voor Griekenland
- Raadsverordening ter amendering van de verordening van de Raad van 31 december 1998 (No. 2866/98) inzake de conversiekoers van de valuta's van de deelnemende lidstaten aan de eurozone en de euro en de verordeningen van 17 juni 1997 (No. 1103/97) en 3 mei 1998 (No. 974/98) die tezamen het juridische kader van de euro vormen

Procedure:

Eerst zal de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders de intrekking van de derogatie op de euro voor Griekenland bespreken waarna de Ecofin Raad, met gekwalificeerde meerderheid van stemmen, zal beslissen over de aanneming van de euro in Griekenland met ingang van 1 januari 2001.

Na een positieve beslissing zal de Ecofin Raad de conversiekoers van de drachme ten opzichte van de euro onherroepelijk op de huidige spilkoers in een verordening vastleggen (spilkoers is drachme/euro 340,750).

Vervolgens dienen enkele praktische aspecten van de integratie van Griekenland in het Eurosysteem te worden besproken:

- 1) amendering van de verordening van de Raad van 31 december 1998 No. 2866/98 (waarin de conversiekoers van de valuta's van de deelnemende lidstaten aan de eurozone en de euro werd vastgelegd) zodat de conversiekoers van de drachme onherroepelijk wordt vastgesteld (opneming van drachme in lijst van nationale valuta's);
- 2) politieke overeenstemming over de amendering van twee verordeningen (No. 1103/97 en No. 974/98) die tezamen het juridisch kader van de euro vormen (toepasbaar maken van verordeningen voor Griekenland);
- 3) perscommuniqué over toetreding van Griekenland per 1 januari 2001 tot het eurogebied en tegen welke conversiekoers met de euro dit zal gebeuren. (communiqué Ecofin Raad en ECB: tekst communiqué van Ecofin Raad op moment van schrijven nog onbekend; tekst ECB-communiqué toegevoegd)

NL inzet:

De Nederlandse regering is voorstander van het intrekken van de Griekse derogatie op de euro. U kunt akkoord gaan met de door de Cie. voorgestelde werkwijze.

Toelichting:

De Griekse regering heeft op 9 maart 2000 een officieel verzoek ingediend tot intrekking van de derogatie per 1 januari 2001 overeenkomstig artikel 122 (2) van het Verdrag. Naar aanleiding van de gepresenteerde bevindingen in de Convergenceverslagen van de Cie. en de ECB heeft de Cie. een voorstel voorbereid om de derogatie op de euro voor Griekenland op te heffen. Op 18 mei j.l. heeft het Europees Parlement positief geadviseerd.

De algemene verwachting is dat de bespreking in de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders op 19 juni in lijn zal zijn met het positieve Ecofin advies van 5 juni j.l., waarna de Ecofin Raad met gekwalificeerde meerderheid zal instemmen met de intrekking van de derogatie op de euro voor Griekenland.

De toetreding van Griekenland tot het eurogebied en opname van Griekenland in het Eurosysteem vereist een aantal maatregelen. Allereerst zal, conform de afspraken gemaakt in het EFC van 26 mei, op grond van artikel 124 (5) de conversiekoers van de drachme met de euro per 1 januari 2001 gelijk aan de huidige pariteitskoers in ERM-II worden vastgesteld (1 euro = 340,750 drachme). De ECB zal zich samen met de Griekse centrale bank in een uit te geven perscommuniqué committeren aan de convergentie van de koers van de drachme naar de pariteitskoers. De convergentie dient tenminste voor 29 december 2000 te zijn afgerond. Sinds 15 januari beweegt de koers van de drachme al zeer geleidelijk naar de pariteitskoers en grote problemen zijn dan ook niet te verwachten. (14 juni drachme/euro 336,65) Dit communiqué dient gevoegd te worden bij het communiqué naar aanleiding van de beslissing over toetreding van Griekenland en de vaststelling van de conversiekoers door de Ecofin Raad.

Overeenkomstig artikel 123 lid 4 van het Verdrag zal de Raad met eenparigheid van stemmen van de lidstaten zonder derogatie en de betrokken lidstaat, op voorstel van de Cie. en na raadpleging van de ECB (ECB-advies niet ontvangen) de conversiekoers vaststellen.

Ten tweede stelt de Cie. voor om een tweetal verordeningen te amenderen die de opname van Griekenland in het juridisch raamwerk voor de euro per 1 januari 2001 mogelijk moeten maken¹. In de vergadering dient overeenstemming te worden bereikt over de relatief m.n. tekstuele aanpassingen die hiervoor nodig zijn. De Ecofin Raad heeft op 5 juni j.l. besloten

---

¹ In de verordening van 17 juni 1997 (No 1103/97) worden de meest dringende aspecten van het vereiste juridische kader geregeld; de continuïteit van contracten, het in rechtsinstrumenten vervangen van verwijzingen naar de ecu door verwijzingen naar de euro en de afrondingsregels. De verordening van 3 mei 1998 (No 974/98) regelt de vervanging, per 1 januari 1999, van de munteenheden van de deelnemende lidstaten door de euro; een euro is verdeeld in honderd cent. Tijdens de overgangperiode wordt de euro ook, overeenkomstig de omrekeningskoersen, onderverdeeld in de nationale munteenheden. In deze verordening is tevens bepaald dat de ECB en de centrale banken van de deelnemende lidstaten vanaf 1 januari 2002 in euro's luidende bankbiljetten in omloop brengen. Vanaf diezelfde datum geven de deelnemende lidstaten in euro of in cent luidende muntstukken uit.

over de amendering van de betreffende artikelen het Europees Parlement te raadplegen zodat bekrachtiging zal plaatsvinden nadat de opinie van het Parlement in de overwegingen zijn betrokken.

Opgemerkt moet nog worden dat er een meningsverschil is ontstaan tussen de juridische diensten van de Cie. en de Raad over de noodzakelijke amenderingen van de drie Verordeningen. Het gaat hierbij om de rechtsbasis waarop de drie amendementen op de verordeningen worden genomen.

Wanneer een besluit wordt aangepast kiest men in het algemeen dezelfde basis als waarop het oorspronkelijke besluit is genomen: in het geval van de conversie-verordening (2866/98) en de verordening m.b.t. de algemene maatregelen voor de introductie van de euro per 1 januari 1999 (974/98) is dit art 123 lid 4 en voor de eerste euro-verordening, waarin de meest dringende aspecten van het juridische kader werden geregeld (1103/97), is dit artikel 308. Voor de te volgen procedure is de te kiezen rechtsbasis van de amendementen op 2866/98 en 974/98 minder relevant omdat de procedurele betrokkenheid van het Europees Parlement niet veranderd. De gevolgen zijn derhalve nihil. In geval van amendering van verordening 1103/97 verandert de betrokkenheid van het EP wel. In het Commissie voorstel dient het parlement te worden geconsulteerd terwijl dit bij het voorstel van de juridische dienst van de Raad achterwege kan blijven. Aangezien echter de Ecofin op 5 juni j.l. heeft besloten het Europees Parlement sowieso te consulteren en de formele vaststelling van de verordening pas na consultatie van het EP zal plaatsvinden zullen de praktische gevolgen nihil zijn. Gezien de geringe juridische verschillen en verwachte consequenties van beide voorstellen, is het niet noodzakelijk te interveniëren.

Toelichting per agendapunt:

Agendapunt 3

A) Ten eerste zal op grond van artikel 122 (2) van het Verdrag de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders de intrekking van de derogatie op de euro voor Griekenland bespreken (9221/00 UEM 90).

B) De Ecofin Raad zal vervolgens in deze vergadering, met gekwalificeerde meerderheid van stemmen, een beslissing moeten nemen over de aanneming van de euro in Griekenland met ingang van 1 januari 2001 (9220/00 UEM 89).

Agendapunt 4

De Ecofin Raad stelt op grond van artikel 123 (4 en 5), met eenparigheid van stemmen van de lidstaten zonder derogatie en de betrokken lidstaat, op voorstel van de Commissie en na raadpleging van de ECB (9258/00 UEM 94), de koers vast waartegen de munteenheid van Griekenland opgaat in de euro. De Ecofin Raad zal door amendering van de verordening van de Raad van 31 december 1998 (vaststelling van de conversiekoersen tussen de euro en de valuta's van de lidstaten die de euro aannamen (EC) No 2866/98) de conversiekoers tussen de euro en de Griekse drachme op 1 januari 2001 vaststellen (9222/00 UEM 91).

Agendapunt 5

Politieke overeenstemming moet worden bereikt over amendering van Raadsverordening (EC) No. 1103/97, waarin de meest dringende aspecten van het vereiste juridische kader zijn geregeld. Formele aanneming geschied op basis van artikel 123 (5) met eenparigheid van stemmen van de lidstaten zonder derogatie en de betrokken lidstaat **(9089/00 UEM)**.

Agendapunt 6

Politieke overeenstemming moet worden bereikt over amendering van Raadsverordening (EC) No. 974/98, waarin de vervanging, per 1 januari 1999, van de munteenheid van de deelnemende lidstaten aan de derde fase per 1 januari 1999 werd geregeld. Formele aanneming geschied op basis van artikel 123 (5) met eenparigheid van stemmen van de lidstaten zonder derogatie en de betrokken lidstaat **(9089/00 UEM)**.

Documentatie per agendapunt:

- **Agendapunt 3A** • overzichtsdokument ten behoeve van de bespreking in de Raad in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders **(9217/00 UEM 86)**; N.A.
  - mondelinge toelichting op Convergentieverslag van 5 mei 2000 van de Cie;
  - mondelinge toelichting op Convergentieverslag van 28 april van de ECB.
- **Agendapunt 3B** • overzichtsdokument ten behoeve van de beschikking van de Ecofin Raad inzake de intrekking van de derogatie **(9219/00 UEM 88)** N.A.
  - concept Raadsbeslissing tot intrekking van de derogatie op de euro voor Griekenland **(9220/00 UEM 89)** N.A.
  - Cie.-voorstel tot intrekking van de derogatie op de euro voor Griekenland **(8350/00 UEM 79)** N.A.
  - Opinie van het Europees Parlement **(8155/00 PE.RE 40 ADD 1)** ?
  - mondeling verslag van de discussie in de Raad in de samenstelling van staatshoofden en regeringsleiders
- **Agendapunt 4** • Raadsverordening ter amendering van de verordening van de Raad van 3 mei 1998 (No. 2866/98) inzake de conversiekoers van de valuta's van de deelnemende lidstaten aan de eurozone en de euro **(9222/00 UEM 91)** A.
  - ECB advies inzake de conversiekoers van de drachme met de euro **(9258/00 UEM 94, niet ontvangen)** N.A.
- **Agendapunt 5** • Politieke overeenstemming tot amendering van de verordening van de Raad van 17 juni 1997 m.b.t. enkele bepalingen voor de invoering van de euro **(9308/00 UEM 97)** A.
- **Agendapunt 6** • Politieke overeenstemming tot amendering van de verordening van de Raad van 3 mei 1998 over de invoering van de euro **(9308/00 UEM 97)**

T.b.v. Ecofin, 29 november 1999

26/11
DIRECTIE BUITENLANDSE FINANCIËLE BETREKKINGEN

Auteur: [REDACTED]

Agendapunt : intrekken buitensporig-tekortoordeel Griekenland

Documentatie

(i) Cie-aanbeveling voor Raadsbeslissing voor intrekking buitensporig-tekortdeel Griekenland; (ii) Raadsbeslissing intrekking buitensporig-tekortoordeel Griekenland; (iii) Buitensporig-tekortaanbeveling Griekenland 29 mei 1998; (iv) Raadsbeslissingen inzake intrekking buitensporig-tekortoordelen België en Italië.

Procedure

Voor Griekenland geldt nog een buitensporig-tekortoordeel. De Ecofin kan het oordeel, conform artikel 104, lid 12, intrekken als ze van mening is dat het tekort en de schuld gecorrigeerd zijn. Hierbij dient de Ecofin tevens te kijken in hoeverre is voldaan aan de buitensporig-tekortaanbevelingen die zij, conform artikel 104, lid 7, aan Griekenland heeft gericht. De recente ontwikkelingen in tekort en schuld rechtvaardigen dat de Griekse begrotingssituatie opnieuw wordt beoordeeld. De Cie heeft een beoordeling opgesteld en tevens een aanbeveling voor intrekking van het buitensporig-tekortoordeel. Op advies van het EFC is de Raadsbeslissing enigszins aangepast (zie verslag EFC). Voor intrekking is in de Ecofin een meerderheid van tweederde van de gewogen stemmen, met uitzondering van de stemmen van Griekenland, nodig. Intrekking van het buitensporig-tekort is vereist wil Griekenland toetreden tot de EMU.

Te bereiken doelen

- NI kan instemmen met intrekking van het buitensporig-tekortoordeel voor Griekenland;
- Griekenland dient, gelet op het hoge schuldniveau, voor 2000 en volgende jaren vast te houden aan een primair overschot van ten minste 6,5% BBP. Dit dient: (i) de Griekse Minister ter vergadering toe te zeggen; (ii) in de Raadsbeslissing als toezegging te worden opgenomen; (iii) opgenomen te worden in het nog in te dienen geactualiseerde Griekse convergentieprogramma. In het EFC zegde Griekenland kwalitatief toe de schuldquote terug te brengen via een hoog primair overschot (cf Italiaanse formule). Het lijkt ons waard te proberen om een concreet cijfer in de tekst te krijgen (cf Belgische formule).

Interventie

Zie bijgevoegde tekst.

Toelichting

Griekenland is de enige Lidstaat waarop nog een buitensporig-tekortoordeel van kracht is. Intrekking van het oordeel is vereist wil Griekenland tot de EMU kunnen toetreden. Griekenland heeft herhaaldelijk in internationale fora aangegeven in maart 2000 een officiële aanvraag in te dienen om per 1 januari 2001 tot de EMU toe te treden. Een besluit hierover zal waarschijnlijk in juni 2000 worden

genomen. Intrekking van het buitensporig-tekortoordeel moet dan ook tegen deze achtergrond worden gezien.

Ontwikkeling tekort

Sinds 1993 (het eerste relevante jaar op basis waarvan beoordeeld werd of de Lidstaten een buitensporig tekort hadden) is het Griekse tekort aanzienlijk afgenomen: van 13,8% BBP naar 1,9% BBP in 1999 (tabel 1).

Tabel 1: ontwikkeling tekort en primaire overschot Griekenland (in % BBP)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998		1999	
						aanbeveling	realisatie	aanbeveling	raming
tekort	13,8	10,0	10,3	7,5	4,0	2,4	2,5	<2,1	1,9
primair o.	-1,0	4,1	2,6	4,5	5,7	nvt	6,5	nvt	6,8

bron: Cie Autumn Forecasts 1999 en buitensporig-tekortaanbevelingen 1997 en 1998

Vorig jaar heeft de Ecofin Griekenland in een buitensporig-tekortaanbeveling opgeroepen het tekort voor 1998 onder de 2,4% BBP te houden en voor 1999 onder de 2,1% BBP. Deze oproep achtte de Ecofin noodzakelijk om de gevoeligheid van de overheidsfinanciën voor de conjunctuur te verminderen en om de nog steeds te hoge schuldquote (106,3% BBP in 1998) te verlagen. In de *Autumn Forecasts 1999* verwacht de Cie voor 1998 een tekortrealisatie van 2,5% BBP en voor 1999, gebaseerd op implementatie van de Griekse 1999 begroting t/m juli, een tekort van 1,9% BBP. De regering verwacht zelf voor 1999 een tekort van 1,6% BBP. Volgens het geactualiseerde convergentieprogramma van vorig jaar zal het tekort tot 0,8% BBP in 2001 dalen. In het nog in te dienen geactualiseerde convergentieprogramma van 1999 zal het tekort voor 1999 in elk geval de 2,1% BBP niet mogen overschrijden. In het EFC bestond ons inziens terecht de algehele consensus dat Griekenland het buitensporig tekort heeft gecorrigeerd.

Ontwikkeling schuld

De Griekse schuldquote heeft in de jaren negentig ruim boven de 60% BBP referentiewaarde gelegen (tabel 2). Sinds 1996 is echter een dalende trend ingezet: de schuldquote verminderde van 112,3% BBP naar een verwachte 104,5% BBP in 1999.

Tabel 2: schuldontwikkeling Griekenland (in % BBP)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Griekenland	111,6	109,3	110,1	112,3	109,5	106,3	104,5
Italië	119,1	124,9	124,4	123,8	123,2	121,9	niet relevant

bron: Cie Autumn Forecasts 1999

De buitensporig-tekortaanbeveling van vorig jaar bevat geen kwantitatieve aanbeveling ten aanzien van de schuldquote. Volgens het Verdrag dient de schuldquote, wanneer deze de referentiewaarde van 60% BBP overschrijdt, in voldoende mate af te nemen en in een bevredigend tempo de

referentiewaarde te naderen. Uit tabel 2 blijkt dat de Griekse schuldquote sneller daalt dan de Italiaanse destijds¹. Ons inziens is de afname sinds 1996 voldoende en het tempo waarin de 60% BBP wordt genaderd bevredigend.

Essentieel voor de afname van de schuldquote is wel dat Griekenland het primair overschot de komende jaren op tenminste 6,5% BBP houdt. Het is wenselijk dat de Grieken zich hieraan committeren, zoals ook België en Italië vorig jaar hebben gedaan. De Griekse Minister kan een dergelijk commitment ter vergadering mondeling geven, schriftelijk zal het commitment moeten blijken uit het nog in te dienen geactualiseerde convergentieprogramma. In de Raadsbeslissing inzake intrekking van het buitensporig tekort kan vervolgens aan dit (mondeling) commitment gerefereerd worden, net zoals dit gedaan is in de Raadsbeslissingen inzake intrekking van het buitensporig tekort van België en Italië (zie tekstpassages hieronder). Belangrijk verschil tussen het Belgische en het Italiaanse commitment is dat België toezegde de komende jaren het primaire overschot rond de 6% BBP te zullen houden, terwijl Italië zich niet vastlegde op een kwantitatief niveau voor het primaire overschot. In het EFC werd de Griekse vertegenwoordiger (Stournaras) duidelijk gemaakt dat hij moest kiezen: òf een cijfer noemen (cf. België), òf geen cijfer maar dan een committering aan een snelle reductie van de schuldquote (cf. Italiaanse formule). Zijn voorkeur leek te liggen bij de Italiaanse formule. In de voorliggende Raadsbeslissing is de Italiaanse formule opgenomen: het heeft onze voorkeur wanneer ook een cijfer genoemd wordt (zie tekstvoorstel bij de interventie).

Tekstpassage uit Belgische Raadsbeslissing inzake intrekking buitensporig-tekortoordeel:

"The reduction of the deficit and in particular the level reached by the primary surplus, amounting to more than 5% of GDP since 1994, have contributed to putting the debt ratio on a downward path. Since the adoption of its convergence programme, the Belgian government has reconfirmed its commitment to maintain the primary surplus at the level of some 6% of GDP over the medium term. This primary surplus is essential to maintaining the debt ratio on its sustainable downward path."

Tekstpassage uit Italiaanse Raadsbeslissing inzake intrekking buitensporig-tekortoordeel:

"The reduction of the deficit and in particular the steady rise in the primary surplus, which reached over 6% of GDP in 1997, have contributed to putting the debt ratio on a downward path. The Italian government has recently reconfirmed its commitment to keeping the primary surplus at a level that contributes to the decline of the debt ratio. This primary surplus is essential to maintaining the debt ratio on its sustainable downward path."

---

¹ Van 1996 op 1997 daalde de schuldquote van Italië van 124,6% BBP naar 122,4% BBP en daalde het tekort van 6,6% BBP naar 2,7% BBP. De schuldquote van België daalde van 128,0% BBP naar 123,4% BBP, terwijl het tekort van 3,1% BBP naar 1,9% BBP daalde.